

Mukaanda a Pawuli wa tsiomi kwaa basi Kolito Kotili a mukaanda

Pawuli abali libuundu la ku ngaanda a Kolito, mu taanga dia midieenge mia nde mia isala kia Nziaambi, mia mbala ya dioolo. Ngaanda a Kolito yili mosi mu mangaanda mamali na mufunu mu tsi a basi Eleene, munda ti yo yili na mambuu moolo ma mabootu mali mu utsikini. Mutso ngaanda yii muli na batee balaa na bawe. Uli na baata babalayi mu ngaanda yii bali mu udiaata butsa-butsa.

Mu taanga dii, basi Kolito bakiduku matsimi moosi ma mupili na mupili, na mabuundu moosi. Babalayi mu balibuundu bakikuundu mu mabuundu ma bangooyi, tswaamina bo buba bangaa Kristo.

Pawuli ayaki mukaanda wamati kwaa libuundu la Kolito (1.11; 7.1). Matsimi ma bangaa Kristo ba ku ngaanda a Kolito mamaavinzuu, munda kwali na mandaa mamalayi mamatala ndiaatili a bangooyi ba mu ngaanda yii. Pawuli li mu uha mamvutu mu mandaa maa, mu mukaanda a nde watsiomi kwaa basi Kolito.

Mu biiti bia 1—4, Pawuli li mu utsuu mu bangaa Kristo ba ku Kolito na mu babayaabisi bo Ndaa Yimbwe. Uli na makaama, na libuundu la Kolito lamaakabuu. Pasi muutu li mu usoolo kaba la wayiisi nde, na li mu umeengele kaba la wahele uyiisi nde (1.10-13; 4.6). Mu yii, bo bamaadiimbili ndaa yavulu

mufunu: Kristo, so a buu pe, wu Nziaambi atsinduu, bamukomi nha kuruwa. *Ndaa yi yavulu buyeri ba imuutu (1.18–2.15)*. Baata ba Yiisu Kristo atsinduu kwaa matsi, bali baata babayaaba usa isala kia Nziaambi mu itwaari (3).

Mu biiti bia 5.1–11.16, Pawuli li mu uha mamvutu mu mandaa mali mu umonuu. Nde li mu uyaabisa ka *buni bangaa Kristo bali baata ba bunyanga* (9). Uba na kumbu ya «Ngaa Kristo», na uba na ndiaatili yimbi, yili ndaa yi libuundu lafwaana ubisi (5–6). Pawuli li mu uha ka mamvutu mu ndaa yatala makweele (7), na mu ndaa yatala ndiaatili a mabuundu ma bangooyi (8–10). Mu mandaa maa moosi, nde li mu uloombo kwaa bangaa Kristo mu ukwasaa buni bo butuu ubaasila bambaayi na ukiinzi bo.

Mu biiti bia 11.17–14.40, Pawuli li mu utsuu mu idiingi mutso libuundu la bangaa Kristo. Nde li mu utsuu mu mandaa mali mu ubee kabini. Nde li mu ubiindili mandaa mali mu utuungu *itwaari kia libuundu la Kristo*. Pasi walibuundu li na ndutu. Mu ngwanya, bangaa Kristo bali weti nyutu mosi: pasi inama kia nyutu ili na ndutu kwaa nyutu yoosi. Litoono lili mu ubiti idiingi kia libuundu (13).

Kiiti kia 15 ili mu ulibili moonyi ti Nziaambi asiimbili Yiisu mu likwa, na *mbari babakwa sa basiimbuu ka*. Mbiiti bangaa Kristo bali mu usa imiini mu mandaa ma, idiingi kia bo nha tsini a toto na imiini kia bo bili na ndutu.

Weti mikaanda mi mimosi, mukaanda wu ka li mu uwa mu mamvuungu na mabwee ma

tsieelele (16).

Basi Kolito a bali pe bangaa Kristo bakuu. Ka bunu, Pawuli li mu uvutulu matoondo kwaa Nziaambi mu ndaa bo (1.4-9). Mapasi na nziisili ya pia bili mu mabuundu moosi. Ka so bu yili buu, Nziaambi li mu uhama mu uyiluu mamabwe ma nde, na mu uta bangaa Kristo mbili mu idiingi kiavulu unambita mu mandaa ma nde.

Mabwe

¹ Me Pawuli, wu Nziaambi ata mbili mu uba tumu a Yiisu Kristo mu litoonola nde. Itwaari na mwaana nguu a bisi Sositene.

² Bisi dili mu usonuu mukaanda wu kwaa libu-undu la Nziaambi lili ku kolito baba li biaalisa mu Kristo Yiisu, bisi dili mu utsinduu nde ka kwaa boosi ba bali bakangama mu Nziaambi mu itwaari na Yiisu Kristo, na kwaa boosi ba yaki mbili mu ubaa na idiingi mu nde, na kwaa boosi babali mu ukiinzi kuumbu a Pfumu a bisi Yiisu Kristo, Pfumu a bo na wa bisi.

³ Nyaala Nziaambi Taayi a bisi na Pfumu Yiisu Kristo baha beni bweese na iyeenge!

Mamabwe madiyaki mu Kristo

⁴ Me nibaavutulanga matoondo kwaa Nziaambi taanga dioosi, mu ndaa bweese ba nde amweesi kwaa beni, mu itwaari kia beni na Yiisu Kristo.

⁵ Mu ngwanya, mu itwaari kia beni na Kristo, Nziaambi aluusi beni mu busini boosi, vulu-vulu, busini ba uyaaba uyaabisa mandaa ma Nziaambi na ma nziaabili.

⁶ Mandaa ma bisi diayaabisi beni mu ndaa Kristo mayiluu udiaalila nha kati a beni.

⁷ Mu yii, a uli na bungori so bumosi pe bali mu uhele mu beni, bu beni dili mu ukebe taanga di Pfumu Yiisu Kristo akaamonuu.

⁸ Ni nde kaaha beni mifuri mia uhama natee ku manini, paa bahele ubahala ndaa ya usieembe beni na iluumbu ki Pfumu a bisi Yiisu Kristo a kaa nziriri.

⁹ Nziaambi nde makulu ati beni mbili mu udi-aata mu itwaari na Mwaana a nde Yiisu Kristo Pfumu a bisi: Nde li ahama mu ndasina dia nde.

Kabini mu tso libuundu la Nziaambi

¹⁰ Baana ba nguu ba me, mu kuumbu a Pfumu a bisi Yiisu Kristo: me ndi mu uhamisa beni. Diyuhusunu, na dinyaala uba na itaata nha kati a beni. Diba itwaari nha kati a beni, na diba na mutimi mosi na matsimi mamosi.

¹¹ Mu ngwanya, baana ba nguu ba me, basi nzo ba Kolowe bayaabisi me ti, uli na makaama nha kati a beni.

¹² Mono mi me natoono uleele, nha kati a beni, mosi li mu leele ti: «Me ndi wa Pawuli». Wumu-mosi ti: «Me ndi wa Apolo!». Wunu mukimi li mu ubwaleele ti: «Me ndi wa Peetero!» Ka me, me ndi wa Kristo.

¹³ Beni bu dili mu utsimi ti utuu ukabala Kristo? Pawuli akwa nha muti wa kuruwa mu beni? Mu kuumbu a Pawuli babootii beni?

¹⁴ Me nivutulu matoondo kwaa Nziaambi, bu me nahele ubootuu muutu so mosi mu beni, nha yulu a Kirisipusi na Ngayusi.

¹⁵ Ni mu buu, a so mosi pe mu beni wu utuu uleele ti, mu kuumbu a me babootii nde.

¹⁶ Aa! Ngwanya, me nabootii ka likaanda la Estefana, ka me a ndi na tsimi pe ti me nabootii muutu mukimi.

¹⁷ Kristo a atsindii pe me mu uyabootuu baata. Ka nde atsindii me mu uyayaabisa Ndaa Yimbwe, kwahele a usalila tsuyili ya buyeri ba imuutu. Me ndi mu uyiluu buu, paa me nyaala umaasa lituu lili mu likwa la Yiisu nha muti wa kuruwa.

Buyeri ba tsi yi bali buwulu

¹⁸ Mu ngwanya, uyiisi ndaa ya likwa la Kristo nha muti wa kuruwa ili lari kwaa babali mu udiimbili. Ka bisi badili mu kuulu ya liyobolo, dili mu ubahala lituu la Nziaambi mu nziisili yii.

¹⁹ Mono buli mu uleele Mabasonuu ma Ngira:

«Me sa tsara buyeri ba biyeri,
me sa maasa nziaabili a ba ngaa mayele✧.»

²⁰ Ninha, iyeri kuni ili? Muiiisi a Mikele kuni ali? Wayaaba uyiluu usa paa mu tsi yi kuni ali? Nziaambi amweese ti buyeri ba tsi yi ni buwulu✧!

²¹ Mu ngwanya, baata boosi na buyeri ba bo, bakooni uyaaba Nziaambi, nha nde akimweese buyeri ba nde. Ni mu buu, Nziaambi aholi kesili ya uyobolo babali mu usa imiini mu nziisili a bisi dili mu uyiisi na nziisili me yili mu umonuu weti lari.

²² Bayuudayo bali mu uloombo biliimbi bia kimi-kimi. Basi Eleene bali mu usaa buyeri.

²³ Ka bisi dili mu uyaabisa Kristo wubakomi nha muti wa kuruwa. Yo yili baka kwaa Bayuudayo na lari kwaa babali a Bangooyi.

²⁴ Ka kwaa baa ba Nziaambi ata mbili, babali Bayuudayo, so a buu pe, basi Eleene, Kristo li lituu na buyeri ba Nziaambi.

²⁵ Ka buwulu ba Nziaambi bavulu uyele na buyeri ba baata. Na ndeeyili a Nziaambi yavulu mifuri mia baata.

Ndaa yi Nziaambi asoolo

²⁶ Baana ba nguu, dilibili moonyi, beni bana diali, mu taanga di Nziaambi asooli beni! Mu matsimi ma imuutu, a kwali pe na bangaa buyeri balaa nha kati a beni, a kwali ka pe na bangaa litumu balaa nha kati a beni, na kwali pe na baata bala bapala mu makaanda manaanguu.

²⁷ Ka Nziaambi asooli biloo bili mu umonuu weti buwulu nha misi mia baata ba tsi, mu umweese baata ba buyeri tsionyi, na biloo bia hele na mifuri mu ndaa umweese bangaa mifuri tsionyi.

²⁸ Nziaambi asooli babavutuu mbisi, babat-soro, so a buu pe, babahale na ndutu nha kulu a baata, mu ufuusu ba tsi yili mu umono ti bo bali ba ndutu.

²⁹ Mu yii, muutu so mosi pe wu utuu uzoo nha kulu a Nziaambi.

³⁰ Ka Nziaambi avuuti beni na Yiisu Kristo, na nde asi ti Kristo aba buyeri ba bisi. Ni Kristo li mu ukitisi bisi mu uba balibweeye na babatsieeme nha kulu a Nziaambi. Ni nde li mu uha bisi muswa mu udiaata weti bu Nziaambi atoono, na nde li mu ukuulu bisi mu masumu.

³¹ Ninha, weti buli mu uyaabisa Mabasonuu ma Ngira: «So mutuu tooni uzoo, nyaala nde azoo mu mi Pfumu ayiluu✧.»

2

Pawuli ayiisi munda a Kristo wubakomi nha muti wa kuruwa

¹ Baana ba ngu, mu taanga di me nayiri kwaa beni mu uyayaabisa beni matsweeyi ma Nzi-aambi, me a nasialili pe tsuyili yili na pasi mu ubahala, so a buu pe, yili mu uloombo buyeri mu ubahala.

² Mu ngwanya, mu biluumbu bioosi bi me nakidiaala nha kati a beni, me naholi kesili ya uhele usaa uyaabisa mandaa makimi nha yulu a ndila Yiisu Kristo, ni Yiisu Kristo wubakomi nha muti wa kuruwa.

³ Ni mu buu, mu taanga di me nayiri kwaa beni, me namonii muutu wadee na wakiteete mu boomo.

⁴ Tsuyili a me na nziisili a me a biafwaanina so holo pe na tsuyili ya buyeri ba imuutu. Ka ni lituu la Muheebili a Nziaambi lakiyiluu umweese beni mandaa maa

⁵ paa, imiini kia beni inyaala udiaalila nha yulu a buyeri ba imuutu, ka idiaalila nha yulu a lituu la Nziaambi.

Buyeri ba Nziaambi

⁶ Ka bisi, ndili mu uyiisi buyeri bakuu kwaa bangaa Kristo ba bakulu mu muheebili. Buyeri me abali ba tsi yi pe, so buyeri ba bapfumu bali mu utumu tsi yi pe, bali mu udiimbili.

⁷ Ngori, me ndi mu uyaabisa buyeri ba minhana mia liyobolo la Nziaambi, ba nde aswee kwaa baata. Nziaambi akwiyluu bo tswaamina nzilim-ini a tsi, paa bisi diba itwaari mu buzitu ba nde.

⁸ A uli na mutumi so mosi mu batumi ba tsi yi pe, wayaaba buyeri ba. So bo ali bayaaba bo, bo a bakeni ukomo Pfumu ngaa buzitu nha muti wa kuruwa pe.

⁹ Ka weti buli mu uyaabisa Mabasonuu Mangira:

«Mandaa ma muutu ali kaala a amono so uyuu pe, ma muutu kaala a atsimi mu mo pe, Nziaambi ayilii mo mu baata batoono nde☆.»

¹⁰ Ka kwaa bisi Nziaambi ayaabisi mo, mu Muheebili wa Ngira. Mu ngwanya, Muheebili utuu ukengese mandaa moosi, so mamayiluu usweeme mu Nziaambi.

¹¹ Kwaa muutu, ndila muheebili a nde makulu ayaaba matsimi mali mu tso nde. Bumosi ka, ndila Muheebili a Nziaambi ayaaba matsimi ma Nziaambi.

¹² Bisi a diayaki pe muheebili wa tsi yi. Ka bisi diayaki Muheebili wamata kwaa Nziaambi, paa diyaaba bungori ba Nziaambi ahi kwaa bisi mu bweese ba nde.

¹³ Na bisi a dili mu utsuu pe mu bungori baa mu tsuyili yili mu uyiisi buyeri ba imuutu, ka mu tsuyili yili mu uyiisi Muheebili a Nziaambi. Ni buu ka, bisi dili mu ubiindili mandaa ma ngwanya, kwaa baata babali na Muheebili wuu mu bo.

¹⁴ Muutu wuli mu usa ilimbisi mu ndila mayele ma nde ma imuutu, utuu pe usiingi mandaa ma ngwanya ma Muheebili a Nziaambi ali mu uyaabisa. Mo mali lari kwaa nde. Nde utuu pe ubahala mo, munda ti ndila mu Muheebili butuu ubahala mo

☆ 2:9 Yes 64.3; Yes 52.15

¹⁵ Muutu wuli na Muheebili a Nziaambi utuu ukengese mandaa moosi, ka muutu wahele Muheebili a Nziaambi, utuu pe ubahala wuli na Muheebili a Nziaambi.

¹⁶ Mu ngwanya basonuu: «Na ayaabi matsimi ma Pfumu Nziaambi? Na atuyi uha nde mandoongi? Ka bisi dili na matsimi a Kristo.»

3

Bikenyi mu imiini mu Kristo

¹ Mu ngwanya, baana ba nguu, mu taanga di me nali itwaari na beni, me a natuu pe utsuu kwaa beni weti kwaa baata babali na Muheebili a Nziaambi. Ka me natsuu kwaa beni weti bu bubaatsuu kwaa baata ba tsi yi, weti kwaa bikenyi mu imiini mu Kristo.

² Ni mabeene me naha kwaa beni, ka a ngo biloo pe, munda ti, beni a diakeni utuu pe udia bio. Na so mu taanga di, beni a diakeni utuu pe udia bio.

³ Munda ti, beni diakeni mu udiaata weti baata ba tsi yi. Bu yili ti, nha kati a beni uli na musoyi na makaama, mu yii beni dili mu umweese ti beni dili baata ba kangama mu tsi na beni dili mu udiaata mu ndiaatili ya imuutu.

⁴ Nha mosi mu beni ali mu uleele ti: «Me ndi wa Pawuli!» Na mukimi ti: «Me ndi wa Apolo!» Kii a ili imuutu pe?

Basiali ba Nziaambi ba ngwanya

⁵ Ka, Apolo ni na? Pawuli ni na? Bisi ndila basiali ba Nziaambi dili, na ni mu isala kia bisi Nziaambi ata beni mbili mu usa imiini. Pasi muutu mu bisi li mu ukuusu isala ki Pfumu ahi nde.

⁶ Me nakuni libutu, Apolo ayitili lo maamba, ka Nziaambi amenisi na akulisi lo.

⁷ Mu yii, mukuni na muyitili a maamba a bali na ndutu pe. Ka wavulu ndutu Nziaambi, munda ti nde li mu umenese na ukulusu.

⁸ Mukuni na muyitili a maamba bali iteesi imosi. Nziaambi sa aha musieende kwaa muutu muutu, weti buli isala kia nde.

⁹ Ka bisi dili musala itwaari mu isala kia Nziaambi, na beni dili tsiee a Nziaambi.

Beni dili ka nzo a Nziaambi.

¹⁰ Weti buli bweese ba Nziaambi ahi kwaa me, me nasiali weti musiali wumubwe na me natuungi bibwa. Mu taanga di, mukimi li mu utuungu nha yulu a bio. Ka nyaala muutu muutu asa mayele, mu mutindi wu nde ali mu utuungu.

¹¹ Munda ti, bibwa biamaakwayilimi mu Yiisu Kristo, na muutu pe mukimi wu utuu utuungu bibwa bikimi.

¹² Baata utuu usalila woolo, mboongo, manya ma tala, miti, kuunzu, so a buu pe makaya, mu utuungu nha yulu a bibwa bii.

¹³ Ka bubwe ba isala kia muutu muutu sa bayiluu uyabina mu iluumbu kia pfuundisi. Mu ngwanya, iluumbu ki sa iyabina mu mbaa, na mbaa sa iyesine isala kia muutu muutu mu ulaa ndutu a kio.

¹⁴ Mbiiti muutu tuungi nzo yi ihele unyeenge mu mbaa, nde sa abaa musieende.

¹⁵ Ka mbii ti, nzo yinyeengi, mutuungi a yo sa ahelele musieende. Nde makulu sa avuu, ka sa yiba weti nde maapala mutso milee mia mbaa.

¹⁶ Beni diayiluu uyaaba ti beni dili nzo a Nziaambi, na Muheebili a Nziaambi li mu udiaala mu

beni.

¹⁷ Ngwanya, so muutu tsiali nzo a Nziaambi, Nziaambi ka sa afuusu muutu wuu. Munda ti nzo a Nziaambi yili ya ngira, na ni beni dili nzo a nde.

Buyeri ba ngwanya

¹⁸ Muutu anyaala ufutu nyutu a nde makulu. So mosi nha kati a beni tsi mi ti nde ngaa buyeri ali, mu monini ya imuutu, nyaala aba weti ngaa lari nha kulu a baata ba tsi yi. Mu yii, nde sa ayaka buyeri bali mu umata kwaa Nziaambi.

¹⁹ Munda ti, buyeri ba tsi yi bali lari nha misi mia Nziaambi. Mu ngwanya, Mabasonuu ma Ngira mali mu uleele: «Nziaambi li mu ubwiisi biyeri mu tso mieete mia mayele ma bo[☆].»

²⁰ Ma Ndaa ma Nziaambi mali mu ubwaleele: «Pfumu ayaaba matsimi ma biyeri, nde ayaaba ti mo mali ma ibuu.»

²¹ Ni mu buu, a uli na muutu so mosi pe, wafwaana umweese lizoo la nde kwaa baata. Munda ti, bioosi bili bia beni:

²² Pawuli, Apolo, Peetero, tsi yoosi, moonyi, likwa, mandaa ma taanga diinadi, so a buu pe, dikaayiri, bii bioosi bili bia beni.

²³ Ka beni, dili baata ba Kristo na Kristo li wa Nziaambi.

4

Batumu ba Kristo

¹ Ni mu buu, diholo bisi weti mabooyi ma Kristo, na bakebi ba busini ba matsweeyi ma Nziaambi.

[☆] 3:19 Yob 5.13

² Ndaa yoosi yi bali mu uloombo kwaa mukebi a busini, ni mu uba wubafwaana usa ilimbisi mu nde.

³ Mu me, so yaba beni difuundusu me, so a buu pe, bafuundisi, yii a yili ndaa ya pasi pe. Me a nituu pe ka ufuundusu me makulu.

⁴ Ngwanya, ndaa yili mu utsuu ku tso mutimi a me, a yili mu ufuundusu pe me. Ka a yo pe ya si ti, me ba wa suungunu. Pfumu li nzoongi a me.

⁵ Ninha, a difuundusu muutu pe, tswaamina taanga dibakese dito. Dikebe na tee bu Pfumu uyiri: nde sa ayalisa mandaa masweeme ku tso pimizi, na sa amweese matsweeyi ma mitimi mia baata. Tumake, muutu muutu sa aholo mbilili yafwaana kwaa nde, yiimata kwaa Nziaambi.

⁶ Baana ba nguu, mu mii mia tala mandaa ma me ndeeli kwa beni, me maa wolo Apolo na memakulu weti ifwaani munda ubaasila beni mu uyaaba mbindili a tsaba yi: «Bubwe mu uba mu tso mandili makeke Mabasonuu ma Ngira.» Muutu pe so mosi mu beni wafwaana usa lizoo, mu ukala muutu mosi na umeengele mukimi.

⁷ Mu ima we li mutsimi ti we li mu usa lisoboso na baata bana? Biloo bioosi bi we li na bio, a kwaa Nziaambi pe we abaa bio? So buli buu, mu ima we li mu uzoo mu bi we li na bio, weti ti we a ayaka bio pe kwaa Nziaambi?

⁸ Beni diamaakwabaa bioosi bi beni dili na nzala bio! Beni diamaakwaba bisini! Beni dika mitini, ka bunu bisi a dili mitini pe! Ngwanya, me natoono ti beni diba ngo mitini, paa bisi ka ditumu itwaari na beni.

⁹ Ka me ndi mu umono ti Nziaambi asuusu bisi batumu, nha mbuu ya tsieelele. Bisi dili weti

baata babaha tsieembili ya likwa, mu ukwa nha kulu a baata boosi. Na, bali mu umweese bisi tsionyi nha kulu a biyiluu bia Nziaambi bioosi: nha kulu a batumu ba Nziaambi na nha kulu a baata.

¹⁰ Bisi dili babeeri ba lari mu ndaa Kristo, ka beni dili biyeri mu ndaa itwaari na Kristo. Bisi diadee, ka beni dili na mifuri. Bisi dili babameengele, ka beni dili baata ba buzitu!

¹¹ Na tee mu taanga diinadi, bisi dili mu umono pasi mu nzala na mu nyooto. Bisi dili mu uhele bikutu. Bali mu utete bisi mambata. Bisi dili mu uyene adiaala mbari-a-mbari.

¹² Bisi dili mu usala mu mifuri mu mioo mia bisi. Mu taanga di baata bali mu utuu bisi, bisi dili mu usieme bo, mu taanga di bali mu ukwaamisa bisi, bisi dili mu ukama mutimi.

¹³ Mu taanga di bali mu uleele mandaa mamabi mu bisi, bisi dili mu uhamisa ba mbaayi. Bo bali mu umono bisi weti bopfwoo bia ku buubu, na weti biloo bia mviindi bi baata boosi bali mu ubumu.

¹⁴ Me sonii beni mandaa ma, a mu umweese beni tsionyi pe, ka mu udutu beni matswi, weti baana ba me ba litoono.

¹⁵ Mundaa ti, so beni dituu uba na mafuundu kuumi (10 000) ma bayiisi mu idiingi kia beni na Kristo, beni dili na taayi ndila mosi. Mu taanga di me nabeyi beni Ndaa Yimbwe, me nakitii taayi a beni mu ndaa ti me nahi beni moonyi mu Yiisu Kristo.

¹⁶ Ni mu buu, me niloombo kwaa beni mu mukonono: diduku ifwaani kia me.

¹⁷ Mundaa yii, me tsindii beni Timoteo, wuli mwaana a me wa litoono na ahama mu Pfumu.

Nde sa alibili beni moonyi buni me ndi mu udiaata mu kuulu a Yiisu Kristo, weti bu me ndi mu ukuusu nziisili mu mambuu moosi, ku tso mabuundu moosi ma Nziaambi.

¹⁸ Babamosi nha kati a beni bali mu usa lizoo, mu ndaa ti bo bali mu utsimi ti me a ni bwaa uyiri umono beni pe.

¹⁹ Ka so Pfumu heeri muswa, taanga hoolo disiaali, me sa nziri kwaa beni. Mu yii, me sa yaaba mandaa ma bangaa lizoo baa. Me sa yaaba ka mandaa ma bo butuu uyiluu.

²⁰ Mundaa ti, Ipfumu kia Nziaambi a ili ndaa ya bitoolo bia baata pe, ka ya lituu la Nziaambi.

²¹ Ima beni diatoono? Ti me yiri kwaa beni na ikoti, so abuu pe, me yiri na mutimi waluuu mu litoono na mu muheebili wa buleembi?

5

Ndiaatili yimbi mu libuundu

¹ Ngwanya, baata bali mu uyene aleele ti, uli na tsoongili nha kati a beni. Tsoongili yavulu mifuri, yili ti so bangooyi utuu pe uyiluu buu! Ngwanya, bali mu uleele ka ti, mosi mu beni li mu upala na mukari a taayi a nde!

² Na beni dili mu uzoo! Mu uyiluu umono, beni diakeni uba baata baluulu mu ngebe. Na aba bwafwaana ti beni dibingi nha kati a beni, muyilii a mandaa ma pili yii.

³⁻⁴ Ka mu me, so me ndi la na beni mu musunyi, me ndi bebele na beni mu muheebili. Na me namaakwafuundusu mu kuumbu a Pfumu a bisi Yiisu, muutu wayilii mandaa mamabi maa. Me nayilii buu, weti ti, me nali itwaari na beni. Nha

beni dikaakukunu, me sa ba na beni mu muheebili, na lituu la Pfumu a bisi Yiisu sa limonuu.

⁵ Beni diafwaana uyeelele muutu wuu kwaa Saatina, paa ti masumu moosi mali mu nde mafuu, ka muwuumu a nde avuu mu iluumbu kia Pfumu.

⁶ A bubwe pe kwaa beni mu uba na lizoo! Beni dilibili moonyo mu ndaa yi: «Mwaana a ndaamba a liviiri la mapa lili mu udaandasa kwaanga a mapa✧.»

⁷ Ni mu buu, ditsieemese manyutu ma beni! Dimaasa liviiri lilikulu lili mu beni, paa beni difwaanina na kwaanga yinyatii, yahele na liviiri. Mu uyiluu umono, beni diamakwatsieeme umata bu badusi Kristo, limeme la bisi la Paaka✧.

⁸ Mu yii, nyaala dikiinzani mukuungi a Paaka. Dikiinzani nde mu mapa mahele na liviiri, matsieeme na ma ngwanya. Ka a mu mapa mabayiluu mu liviiri lilikulu pe, la mandaa na biyiluu bibibi✧.

⁹ Mu mukaanda we me nakwisonuu kwaa beni, me nasonii beni mu unyaala uba itwaari na baata boosi bali mu udiaala kutso tsoongili.

¹⁰ Me a na ba na tsimi pe mu utsuu mu baata boosi bali mu tsi yi, bali mu udiaata ku tso tsoongili, babali na linyungu, miyibi, so a buu pe, bakuundi a biteyi. Mu buu, beni diafwaana mu upala mu tsi!

¹¹ Ma me naba natoono uleele kwaa beni, ni mu uhele uba itwaari na ngaa Kristo wuli mu udi-aala ku tso tsoongili, ngaa linyungu, mukuundi a biteyi, ngaa saa, munywiiri a mala, so a buu pe,

✧ 5:6 Ngl 5.9 ✧ 5:7 Pal 12.3-8; 21 ✧ 5:8 Pal 13.7

muyibi. Beni a diafwaana pe ukaba so bia udia na muutu wa pili yi.

¹²⁻¹³ A yili ndaa a me pe mu upfuundusu babali a bangaa Kristo pe. Ndili Nziaambi upfuundusu bo. Ka beni a diafwaana pe upfuundusu ba mbaayi ba dili libuundu li moosi. Mu ngwanya basonuu: «Dibingi muutu wumubi nha kati a beni.»

6

Pfuundisi nha kulu a banzioonzi ba bangooyi

¹ So mosi nha kati a beni li na ndaa na mwaana nguu a nde, mu ima nde ali mu usaa fuundisi kwaa ba bahele na libweeye? Mu ima nde ali mu uhele uyene kwaa bangaa imiini?

² Beni a diayaaba pe ti bangaa Kristo sa bafuundusu baata ba tsi yi? Na so beni diafwaana ufuundusu tsi, buni beni dikoono uyambala mandaa mamakee?

³ Beni a diayaaba pe ti, bisi sa difuundusu batumu ba Nziaambi? Mu ngwanya, bisi utuu uyambala mandaa ma idiingi ki!

⁴ Ka, mu taanga di beni dili na mandaa na ba mbaayi ba beni ma idiingi ki, beni dili mu uyolo baata babahale ufwaana nha misi mia libuundu!

⁵ Yili ndaa ya tsionyi nha kati a beni. Ngwanya, nha kati a beni a uli na iyeri ki utuu upfuundusu ndaa nha kati a baana ba nguu!

⁶ Ka a uli bubwe pe ti mwaana a nguu mosi a pfuundusu mwaana wunu kwaa banzioonzi ba bangooyi.

⁷ Mu ngwaanya, ndaa ya upfuundusu ba mbaayi, beni na beni yi mu umweese ti beni di maa bwa vutuu mbisi. Mu ima beni dili mu uhele

ukama mitimi, mu ndaa yili mu ukwaamisa beni? Mu ima beni dili mu uhele unyaala ti, bapatila biloo bia beni?

⁸ Ka bunu, ni beni dili mu uyiluu bubi, na dili bangaa patila. Beni dili mu uyiluu buu kwaa baana ba nguu.

⁹ Beni diayiluu uyaaba ti, baata babali mu uyiluu mandaa ma mabi, a bubaa pe mbuu mu ipfumu kia Nziaambi. Dinyaala ufutu manyutu ma beni mu ndaa yi: baata ba bali mu usa ipuupu, bakuundi ba biteyi, basoongi, babaala ba bali mu upala na bambaayi babaala,

¹⁰ miyibi, bangaa linyungu, bakoli ba mala, bangaa tsa, bangaa patila, bo boosi a bubaa mbuu mu ipfumu kia Nziaambi pe.

¹¹ Buu ni bwali babamosi mu beni. Ka beni Nziaambi tsieemisi beni, basuusi nha peembi mu ndaa a Nziaambi, beni diakitii balibweeye mu kumbu a Pfumu a bisi Yiisu Kristo na mu Muheebili a Nziaambi a bisi.

Uyeelele nyutu mu isala kia Pfumu

¹² Beni dili mu uleele ti: «Me ndi na muswa mu uyiluu mandaa moosi!» Ee-e, ka bioosi a bili na ndutu mu beni pe. Me aba utuu uleele: «Me ndi na muswa mu uyiluu mandaa moosi!» Ka me a niyeelele pe nyutu a me mu butee kwaa ndaa so mosi.

¹³ Beni dili mu uleele ka ti: «Biloo bili bia moonyo na moonyo li wa biloo.» Ee-e, ka Nziaambi sa afuusu biloo na moonyo. Ka Nziaambi a ayiluu pe nyutu a muutu, mu usa ipuupu: bayiluu yo mu ndaa Pfumu na Pfumu li wa yo.

¹⁴ Nziaambi asiimbili Pfumu Yiisu mu babakwa, na nde sa asiimbili ka bisi mu babakwa mu lituu la nde.

¹⁵ Dilibili moonyi ti, manyutu ma beni mali binama bia nyutu a Kristo. Mu yii, me utuu uholo inama kia nyutu a Kristo mu uvuutu kio iba itwaari na inama kia nyutu a mukaasa wa puupu? Ngori!

¹⁶ So a buu pe, beni a diayaaba pe ti, muutu wuli mu uvuutu nyutu a nde na mukaasa wa puupu, bo na nde ka nyutu mosi? Mu ngwanya, basonuu: «Bo baboolo sa baba nyutu mosi[☆].»

¹⁷ Ka muutu wu ukangama mu Pfumu, sa aba muutu mosi na nde mu muheebili.

¹⁸ Dibata ipuupu! Masumu makimi ma muutu ali mu uyiluu mali ku mbari a nyutu a nde. Ka wuli mu uyeelele nyutu a nde mu ipuupu, li mu usumunu nyutu a nde makulu.

¹⁹ Beni a diayaaba pe ti, nyutu a beni ni nzo a Muheebili wa Ngira? Ni Muheebili wuli mu beni na wu Nziaambi ahi beni. Manyutu ma beni a mali ma beni bameme pe,

²⁰ munda ti, Nziaambi abaa beni, nde asuumbi beni mu tala yalaa. Ni mu buu, disalila manyutu ma beni mu uha buzitu kwaa Nziaambi.

7

Mamvutu ma Pawuli mu ndaa yatala makweele

¹ Mu taanga di, ditsuwani mu mandaa ma beni dasonii me mu mukaanda a beni. Beni dili mu uleele ti, ili bubwe kwaa baala mu uhele upala na mukaasa.

[☆] 6:16 Mba 2.24

² Ka mu ndaa uhele ubwa mutso ipuupu, yavulu bubwe ti pasi baala aba na mukari a nde, na pasi mukaasa aba na mulumi a nde.

³ Nyaala mulumi akuusu manzala ma mukari a nde, na mukari ka ayiluu bumosi kwaa mulumi a nde.

⁴ Mukaasa ali na muswa pe mu uyiluu mandaa ma nde atoono mu nyutu a nde makulu: nyutu a nde yili ya mulumi a nde. Bumosi ka, mulumi ali na muswa pe mu uyiluu mandaa ma nde atoono mu nyutu a nde makulu: nyutu a nde yili ya mukari a nde.

⁵ A dikabala pe mambuu. Ka beni utuu ukabala mambuu mbii ti, beni diakwayuhusunu mu uholo mwaana taanga hoolo mu ukuundu Nziaambi. Ka nha mbisi, beni utuu ubwavuutu mambuu, mukari na mulumi. Leeti, beni a dibwatuu pe ukama mutimi, na sa dibwa mu mapuusu ma Saatina.

⁶ Mandaa ma me ndi mu uleele beni ma, a mali litumu pe, ka muswa.

⁷ Ngwanya, me aba natoono ti baata boosi baba weti me. Ka pasi muutu li na bungori ba nde ba Nziaambi ahi kwaa nde. Muutu mosi ayaka bungori ba mutindi wu, na mukimi ayaka bungori ba mutindi mukimi.

⁸ Mono ma me ndi mu uleele kwaa bapfi na kwaa bakwiili: aba yavulu bubwe kwaa beni mu uhamu mu uba buu, weti me.

⁹ Ka so beni a dituyi pe ukuku manyutu ma beni, dikweele: yavulu bubwe mu ukweele paa dihele unyeenge ku mbaa.

¹⁰ Kwaa babakweele, me niha bo litumu li, lamata kwaa Pfumu, ka a kwaa me pe: mukaasa

afwaana pe ukabuu na mulumi a nde.

¹¹ So nde maa kabuu na mulumi a nde, anyaala ubwakweele, so a buu pe, abwavutulu itwaari na mulumi a nde. Na mulumi ka, a afwaana pe ubingi mukari a nde✧.

¹² Kwaa babamosi, mono ma me ndi mu uleele, me makulu, a Pfumu pe: so baala ngaa Kristo li na mukari wa mungooyi, na mbiiti mukari wuu atoono uhama uba na nde, anyaala ubingi nde.

¹³ Bumosi ka, so mukaasa ngaa Kristo li na mulumi wa mungooyi, na mbiiti mulumi wuu atoono uhama uba na nde, anyaala utsara makweele.

¹⁴ Mu ngwanya, mulumi wa mungooyi li wasieeme, mu ndaa ti nde li akangama na mukari a nde uli ngaa kristo. Pili mosi ka, mukaasa wuli mungooyi li wasieeme, mu ndaa ti nde liakangama na mulumi a nde wuli ngaa Kristo. So a buu pe, baana ba beni, sa baba weti baana ba masumu. Ka bunu, mu uyiluu umono, bo bangaa Kristo.

¹⁵ Ka bunu, so muutu wuli mungooyi tooni ukabuu na mulumi so mukari a nde wuli ngaa Kristo, nyaalali nde ayiluu weti buu. Mu ndaa ya pili yii, mwaana nguu wa baala so wa mukaasa ngaa Kristo, a bwa saala mu tee pe, munda ti Nziaambi li mu uta beni mbili mu udiaala mu iyeenge.

¹⁶ Mukaasa, we ngaa Kristo, buni we utuu uyaaba, so we sa vuusu mulumi a we? So a bu pe, we mulumi ngaa Kristo, buni we utuu uyaaba, so we sa vuusu mukari a we?

Udiaata weti buli litoono la Nziaambi

✧ **7:11** Mat 5.32; Mlk 10.11-12; Luk 16.18

¹⁷ Nha yulu a ndaa yii, nyaala pasi muutu ahama mu udiaata mu kuulu yi Pfumu ahi kwaa nde, na weti bu nde ali mu taanga di Nziaambi ati nde mbili. Wuu ni mukele wu me maaha kwaa mabuundu moosi.

¹⁸ So muutu ali wubakese mu taanga di Nziaambi ati nde mbili, nyaala aba wubakese. So mukimi ali keni a bakese nde pe mu taanga di Nziaambi ati nde mbili, anyaala uba wubakese.

¹⁹ Uba wubakese, so a buu pe, wubahele ukese a yili na ndutu pe. Ndaa yavulu ndutu, ni mu utumumu mukele mia Nziaambi.

²⁰ Nyaala pasi muutu aba weti bu nde, ali mu taanga di Nziaambi ati nde mbili.

²¹ We ali mutee mu taanga di Nziaambi ati we mbili? Anyoongo pe. Ka so we bayi pwaasi ya uba bunyanga, salila pwaasi yii.

²² Mundaa ti, mutee wu Pfumu ati mbili, li muutu wa bunyanga wuli ku tsini a litumu la Pfumu. Bumosi ka, muutu wuli bunyanga wu Kristo ata mbili, li mutee a nde.

²³ Nziaambi abaa beni, nde asuumbi beni mu tala yalaa. Ni mu buu, dinyaala ubwaba batee ba baata.

²⁴ Ee-e, baana banguu, bwafwaana ti pasi muutu aba nha kulu a Nziaambi, weti bu nde ali mu taanga di Nziaambi ati nde mbili.

Mandaa matala banduumbu ba bakaasa babahele ukweele na bakwiili

²⁵ Mu ndaa yatala banduumbu ba bakaasa babahale ukweele, me a ndi pe na litumu la Pfumu. Ka me niha matsimi ma me makulu, me matsimi ma muutu wu Nziaambi akwiilili ngebe na ma baata utuu usa ilimbisi.

²⁶ Mu ndaa mapasi ma taanga dia lolo, matsimi ma me ni ma: yili ndaa yimbwe kwaa pasi muutu, mu uba weti bu nde ali.

²⁷ We na mukari li na nde? A kabuu pe na nde. We a li na mukari pe? A saa pe ukweele.

²⁸ Ni mubuu, so we kweeli, we a siiri masumu pe, na so nduumbu mukaasa kweeli, nde a siiri masumu pe. Ka baba li mu ukweele sa ba mono mapasi ma nyutu mu pasi iluumbu kia idiingi kia bo, na me natoono umaasa beni mapasi maa.

²⁹ Baana ba nguu ba me, dimono mandaa ma me natoono uleele: taanga hoolo disiaali. Umata lolo li, nyaala babakweele baba weti babahele ukweele.

³⁰ Nyaala babali mu ulili, baba weti babali mu uhele ulili. Nyaala babali mu kinyi baba weti babahele na kinyi. Nyaala babali mu usuumbu baba weti babahele ubaa ndaanda mu bi bo basuumbu.

³¹ Nyaala babali mu usalila biloo bia tsi yi, baba weti babali mu uhele usalila bio. Mundaa ti, tsi yi, weti bu yo yili, a yibwadiingi pe kwala.

³² Me natoono ti beni diba bunyanga na dihele uba na minyoongo. Muutu wahele ukweele li mu ukanya mutimi mu isala kia Pfumu. Nde ubaasaa uha kinyi kwaa Pfumu.

³³ Ka wakweele li mu ukanya mutimi mu mandaa ma tsi. Nde ubaasaa uha kinyi kwaa mukari a nde.

³⁴ Mu yii, mutimi a nde li nha kati-a-kati a mandaa moolo. Bumosi ka, mukaasa wahele ukweele, so a buu pe, nduumbu mukaasa li mu ukanya mutimi mu mandaa ma Pfumu. Mundaa ti nde li na nzala ya uba wangira mu nyutu na

mu muheebili mu madaa ma Pfumu, mu mandaa moosi ma nde ali mu uyiluu na moosi ma nde ali mu utsimi. Ka mukaasa wakweele, li mu ukanya mutimi mu mandaa ma tsi. Nde ubaasaa uha kinyi kwaa mulumi a nde.

³⁵ Mu ndaa mbweeyili a beni me ndi mu uleele buu, ka a mu ulebuu beni mweete pe. Me tooni ti beni diyiluu mandaa mayiluu ufwaana, na beni diyiluu ukangama mu isala kia Pfumu.

³⁶ Ka so baala tsimi ti, nde yilii miahele ufwaana kwaa nduumbu mukaasa wu nde alasina makweele, mbii ti nde li na nyooto a makweele, na nde tsimi ti, bo bafwaana ukwelesene, nyaala bakwelesene, weti bu nde atoono. Mu yii, nde asiiri masumu pe.

³⁷ Ka so mufuru a baala, utuu uholo kesili ku tso mitimi a nde ya uhele ukweele kwa hele a ubamuu, na uhele uvuutu mbuu na nduumbu mukaasa wu nde alasina makweele, nde yilii bubwe so uli ti muutu tumi nde mu uyiluu buu na so nde utuu ukutu nyutu a nde.

³⁸ Ni mu buu, baala lilikweele nduumbu mukaasa wu nde alasina makweele, nde yilii bubwe. Ka wu uhele ukweele nduumbu wu nde alasina makweele, sindi ubwayiluu bubwe.

³⁹ Mukaasa li akangama kwaa mulumi a nde, mu taanga dioosi di mulumi a nde ali moonyi. Ka so mulumi a nde kwiiri, nde li bunyanga mu ukweele pasi baala li nde atoono, ka ndila ti baala lii lafwaana uba ngaa Kristo.

⁴⁰ Ka bunu, nde sa avulu uba na kinyi so nde beeri wa nde mukwiili. Maa ni matsimi ma me, na me nitsimi ti, me ka ndi na Muheebili a Nziaambi.

8

Banyama babaha mu bungori kwaa biteyi

¹ Mu taanga di, dikengesani ndaa ya banyama babaha mu bungori kwaa biteyi: ngwanya, bisi boosi dili na nziaabili, weti bu beni dili mu uleele. Nziaabili yii, yili mu uha muutu liwaa. Ka litoono lili mu utuungu libuundu.

² Muutu wuli mu utsimi ti nde ayaaba mandaa, nde keni a ayaaba pe mandaa weti bu nde afwaana uyaaba.

³ Ka muutu watoono Nziaambi, li ayabina kwaa nde.

⁴ Ni mu buu, nduru ni yi: utuu udia banyama babaha mu bungori kwaa biteyi, ngwanya o pia? Bisi boosi diayiluu uyaaba ti iteyi ili iloo kia buu a buu mu tsi yi, na uli na Nziaambi ndila mosi.

⁵ Ka so bu yili ti, uli na banziaambi bibilayi mu mayulu na nha tsini a toto, bi baata bali mu uta «binzia-nziaambi» na «bapfumu».

⁶ Ka ili ngwanya kwaa bisi ti, uli na Nziaambi ndila mosi. Ni nde Taayi, wayiluu biloo bioosi, na wu bisi dili moonyi mu nde. Uli ka na Pfumu ndila mosi, ni Yiesu Kristo, mu nde biloo bioosi biayilimi na mu nde bisi dili moonyi.

⁷ Ka a boosi pe bali na nziaabili yii. Babamosi bamaayiluu uyuku mu ukuundu biteyi, bo bali mu udia banyama babaha mu bungori kwaa biteyi. Na mu taanga di, bo bali mu utsimi ti, banyama baa bayeelili bo kwaa binzia-nziaambi. Matsimi ma bo madee, bo bali mu umonuu weti baata basumuu nha kulu a Nziaambi, mu ndaa banyama baa.

⁸ Ka bunu, a biloo bi bisi dili mu udia pe bikaa sa ti bisi diswesuu kwaa Nziaambi. Bisi a dikaa-helele iloo pe, so a didiiri bio pe. Na bisi a dikaabaa pe ka iloo, so didiiri bio.

⁹ Ka disa mayele, mu ndaa ti bunyanga ba beni dili na bo, ali ha beni litu la ukubusu baka kwaa baata ba keni aba hama mu imiini pe.

¹⁰ Mu ngwanya, so muutu wadee mu imiini moni we ngaa nziaabili, mu udia mu tso nzo yibali mu ukuundu biteyi, nde a ubaa pamini pe mu matsimi ma nde mu udia banyama babaha kwaa biteyi?

¹¹ Mu yii, mwaana nguu a we, wadee mu imiini, wu Kristo akwa mu nde, sa adiimbili mu ndaa «nziaabili» a we.

¹² Mu usa masumu mu mutindi wuu, kwaa baana ba nguu ba beni, na mu unemese matsimi ma bo ma dee, beni dili mu usa masumu kwaa Kristo nde makulu.

¹³ Ni mu buu, so wuli na biloo bili mu ubwiisi mwaana nguu a me, me a nibwadia pe banyama pe mu taanga dioosi, paa ti mwaana a nguu a me anyaala ubwa bwa mu imiini kia nde.

9

Pawuli li mu ukala nyutu a nde kwaa babali mu ufuundu nde

¹ Me a ndi pe bunyanga? Me a ndi pe Tumu a Yiisu Kristo? Me a namoni pe Yiisu Pfumu a bisi? Beni a dili pe mbutu dia me mu isala kia Pfumu?

² So bu yili ti, babamosi bali mu ubisi usiingi me weti tumu a Yiisu Kristo, ka ngwanya kwaa beni me ndi tumu a Yiisu Kristo. Mu ngwanya, munda

ti beni dili iliimbi kia isala kia me kia butumu mu ndaa Pfumu.

³ Mono bu me ndi mu ukala nyutu a me, kwaa baata bali mu ufuundusu me:

⁴ Me a ndi pe na muswa wa ubaa bia udia na wa unywa mu isala kia me?

⁵ Pasi muutu mu bisi li na muswa wa ubiti mukari a nde wuli ngaa Kristo, mu midieenge mia nde mia isala. A buu pe buli mu uyiluu batumu ba Yiisu bakimi, na baana ba nguu ba Pfumu na Peetero?

⁶ So a buu pe, ndila bisi, me na Barnaba, dili na litumu la usala mu ubaa bia udia?

⁷ Beni dia mma yuu ti lisodaare li mu usa isala ku tso kaba la bandwaani mu mufutu wa ndeme? So a buu pe, muutu ali mu udia mbutu dia muti a viinyi wu nde akunu pe? So a buu pe, mukebi biboori ali mu unywa mabeene ma mukaanga a bangoombo ba nde ali mu uboolo pe?

⁸ Ka mandaa ma me ndi mu utsuu, a mali mu umata pe mu mayele ma imuutu. Mundaa ti, mikele mia Mooso ka mili mu utsuu buu.

⁹ Mu ngwanya, basonuu mu mikele mia Mooso: «We a utuu pe udibuu munywa a ngoombo, mu taanga dia utolo mbutu dia bele.» Nziaambi li mu umonu ngebe a bangoombo?

¹⁰ A mu bisi pe nde atsuyi buu? Ee-e, mundaa bisi basonuu ndaa yii. Mundaa ti, wuli mu ukunu na wuli mu utolo mbutu dia bele, bafwaana uyiluu buu, mu ilimbisi kia ubaa ikuku kia bo kia mbutu.

¹¹ Bisi diakunu mbutu dia Muheebili nha kati a beni. Mu yii, yili ndaa yinene so bisi ditoli ikuku kia biloo mu busini ba beni?

¹² Mbiiti babamosi bali na muswa mu ubaa litumu nha yulu a beni, bisi ka dili na muswa mu ubaa ikuku mu litumu lii. Ka bisi a dia sialili buu pe. Bisi dili mu ukama mutimi mu mandaa moosi mu uhele udibuu baata kuulu mu uyuu Ndaa Yimbwe ya Kristo.

Ka bunu, bisi a diabamii beni pe mu uyiluu buu. Ka bisi diakami mutimi mu moosi, munda uhele usuusu mabaka mu kuulu a Ndaa Yimbwe ya Kristo.

¹³ Beni diayiluu uyaaba bubwe ti, babali mu usala mu nzo a Nziaambi, bali mu ubaa biloo bia bo mu biloo bi baata bali mu ubee ku nzo a Nziaambi. Na babali mu utsuu banyama mu uha bungori nha yulu a diki, bali mu ubaa ikuku kia bo mu bungori baa☆.

¹⁴ Bumosi ka, Pfumu aheeri litumu ti, baata babali mu uyaabisa Ndaa Yimbwe, babaa bia udia mu isala kii.

¹⁵ Ka me a na salila muswa wu me ndi na nde pe, mu uloombo beni iloo so imosi pe. Na me a ndi mu usonuu pe mandaa ma, mu ndaa uloombo beni biloo bi me ndi na muswa mu ubaa. Me na bandii mu uloombo beni bio? pia! Ndaa yavulu ndutu kwa me mu ukwa. Muutu so mosi pe wumaasa me ndaa ya usa lizoo yi!

¹⁶ Me a ndi pe na tsata a uzoo mu ndaa Ndaa Yimbwe yi me ndi mu uyiisi. Mu ngwanya, wuu ni mufunu wubanaahala me. Na ngebe kwaa me so me a yaabisi pe Ndaa Yimbwe.

¹⁷ Mbiiti me na sooli memakulu isala ki, me na keni ubaa muswa wa uholo mufutu. Ka bu yili ti

☆ **9:13** Mik 6.9,19; Ndi 18.1-3

ikebi ki bakwiiyi me, me ndi na siingi usa kio, weti bu Pfumu akwiiyi me kio.

¹⁸ Ki mufutu me ndi na nde? Mu uyaabisa Ndaa Yimbwe kwa ibuu, kwahele a uloombo mu banuu mufutu wu me nafwaana ubaa mu nziisili a Ndaa Yimbwe.

Uyaabisa Ndaa Yimbwe

¹⁹ Me ndi bunyanga, me a ndi mutee a muutu so mosi pe. Ka me ndi mu usala weti mutee a baata boosi, paa me biti kwaa Kristo litaanga la baata lavulu bulayi.

²⁰ Mu taanga di me ndi itwaari na Bayuudayo, me ndi weti Muyuudayo, paa me biti bo kwaa Yiisu. Me a ndi pe ku tsini a mikele mia Mooso. Ka me ndi weti babali ku tsini a mio. Me ndi mu uyiluu weti bo, paa me biti bo kwaa Yiisu.

²¹ Bumosi ka, mu taanga di me ndi itwaari na baata bahele utumumu mikele mia Mooso, me ndi mu udiaata weti bo, kwahele a ukiinzi mikele mii, paa me biti bo kwaa Yiisu. Yii a yi utoono uleele pe ti, me a ni baatumumu mikele mia Nziaambi pe, ka me makulu ndi mu baatumumu mu mikele mia Kristo.

²² Mu taanga di me ndi itwaari na baata badee mu imiini, me ka ndi mu udiaata me makulu weti muutu wadee, paa me biti bo kwaa Yiisu. Mu yii, me ndi mu usa mandaa moosi mamafwaana kwaa boosi mu ndaa uyobolo so ndaamba a baata.

²³ Me ndi mu yiluu buu mu ndaa Ndaa Yimbwe, paa ti me mbaa ikuku mu mimibwe mi yo yili mu ulasina.

Ngaa Kristo afwaana uyilimi weti mudumi a matiini

²⁴ Beni diayiluu uyaaba ti, badumi ba matiini nha mbari a bipa bali mu udumu tiini bo boosi. Ka ndila mosi li mu ubaa musieende. Ni mu buu, didumu tiini paa beni diholo musieende.

²⁵ Badumi ba matiini boosi bubaa yilimi na ubisi biloo bikimi. Bo bali mu uyiluu buu paa baholo musieende wuli mu ufuu mu mawasa. Ka bisi dili mu usa buu munda ubaa musieende wu uhele ufuu.

²⁶ Ni mu buu, me ndi mu udumu tiini bu natala isooso munda yi me ndi mu uduku. Me nafwaan-ina na muutu wuli mu udwaana mu bikaba, kwa-hele a utete matete-a-tete.

²⁷ Me ndi mu usalila nyutu a me kwa mifuri. Me ndi mu uyiluu ukuku yo, paa me makulu, nha mbisi a uyaabisa Ndaa Yimbwe kwaa baata bakimi, me nyaala usa ti bamaasa me mu litaanga la baata babubaa musieende.

10

Pawuli li mu udutu matswi mu ndaa kuundili a biteyi

¹ Baana ba nguu ba me, me natoono ti beni dilibili moonyi mu miayilimi kwaa bakaa ba bisi, mu taanga dia Mooso. Bo boosi bali ku tsini a ibala kia matuti[☆], na bo boosi balabii nha kati a Mubu Wabeenge[☆].

² Ku tso ibala kii na ku tso mubu wuu, bo boosi baholi libootuu, paa baba miyii mia Mooso.

³ Bo boosi badiiri biloo bimosi bia muheebili.

⁴ Na bo boosi banywi maamba mamosi ma muheebil: bo banwiiri mu ngwanya maamba ma

pali mu manya l muheebili laki yene na bo. Na manya me lii la li Kristo.

⁵ Ka bunu, babalayi nha kati a bo, a bakimweese Nziaambi kinyi pe. Ni mu buu, bo bakiyene akwa mu tsi ya tsata✠.

⁶ Mandaa maa mafwaana uba ifwaani kwaa bisi, paa ti bisi dinyaala uba na manzala mamabi weti mamali na bo✠.

⁷ A dikuundu pe biteyi, weti bu babamosi mu bo bayilii. Ni mu buu Mabasonuu mali mu uleele: «Baata badiaali mu udia na unywa, tumake bo batemini mu usa bifungi✠.»

⁸ Dinyaalani uyelele manyutu ma bisi mu ipu-upu, weti bu babamosi mu bo bayilii. Na maku-moolo na mafuundu matata (23 000) ma baata bakwiiri mu ndila iluumbu imosi✠.

⁹ Dinyaalani usongo Kristo, weti bu bakimi mu bo bayilii, na bo bakwiiri mu misa mia bataari✠.

¹⁰ Dinyaala unyoongo, weti bu babamosi mu bo bayilii, na tumu a likwa adusi bo✠.

¹¹ Mandaa ma ngebe maa mabwiilili bo, paa maba ifwaani kwaa bakimi. Basionii mo mu ndaa udutu matswi ma bisi, munda ti bisi dika bebele na taanga diatsieelele.

¹² Ni mu buu, nyaala wuli mu umono ti nde mu mutele ali, asa mayele mu uhele ubwa.

¹³ Nzyesini dia yiri kwaa beni, dili nziesini di li mu uyiri kwaa baata boosi. Nziaambi li ahama mu ndasini dia nde, na nde utuu pe uha muswa ti nzyesini dili mu uyiri kwaa beni divulu beni mifuri. Ka mu taanga di nziesini dili mu uyiri

✠ 10:5 Lit 14.16 ✠ 10:6 Lit 11.4 ✠ 10:7 Pal 32.6 ✠ 10:8 Lit 25.1-18 ✠ 10:9 Lit 21.5-6 ✠ 10:10 Lit 17.6-14

kwaa beni, Nziaambi li mu uha beni mifuri mia ukama mutimi, na mu upala ku tso dio.

¹⁴ Ni mu buu, banduu ba me ba litoono, dibata kuundili a biteyi.

¹⁵ Me ndi mu uleele kwaa beni, weti kwaa baata bangaa mayele. Mu yii, dikengese beni bame mbii ti mandaa ma me ndi mu uleele mali mamabwe so mamabi.

¹⁶ Mbasa ya lisieme yi bisi di baa vutulu ma-toondo yo yili itwaari kia bisi nu makila ma Kristo. Lipa li bisi di baa kese lo lili itwaari kia bisi mu nyutu a Kristo.

¹⁷ Weti buyili ti lipa lili ndila limosi, Bisi boosi dili nyutu mosi, Ka bisi boosi dili na ikuku imosi mu lipa limosi lii.

¹⁸ Dimono baata ba Iseraeli: babali mu udia banyama babali mu uha bungori nha yulu a diki, bo bali itwaari na Nziaambi.

¹⁹ Ima me natoono uleele? Nyama wubali mu uha bungori kwa biteyi li na ndutu? Iteyi ili na ndutu?

²⁰ Ngori, ka me nisiingisi mandaa ma: mu taanga di bangooyi bali mu uha bungori kwaa biteyi, bo bali mu uha bio kwaa miheebili mimibi, ka a kwaa Nziaambi pe✧. Ka, me a natoono pe ti beni diba itwaari na miheebili mimibi.

²¹ Beni utuu pe unywa mbala mosi itwaari mbasa ya Pfumu, na mbasa ya miheebili mimibi. Beni utuu pe udia itwaari mbala mosi, nha Meese ma Pfumu na nha meese ma miheebili mimibi

²² So a buu pe, buni bisi ditooni? Bukwa ba Pfumu dili mu usaa✧? Beni bu dili mu utsimi ti, bisa-beni diavulu nde mu mifuri?

Bunyanga ba ngaa Kristo

²³ Beni dili mu uleele ti: «Baha bisi muswa mu uyiluu mandaa moosi». Ee-e, ka a mandaa moosi pe mali na ndutu. Baha beni muswa mu uyiluu mandaa moosi, ka a mandaa moosi pe mali mu utuungu.

²⁴ Muutu muutu anyaaala usaa ndaanda ya nde makulu, ka asaa ndaanda ya baata bakimi.

²⁵ Beni utuu udia banyama boosi babali mu uyaluu ku kooyi, kwahele a ufuulu manduru mamu tuu umweese matsimi ma beni pasi.

²⁶ Mu ngwanya, weti buli mu uleele Maba-sonuu: «Tsi na bioosi bili mu yo, bili bia Pfumu☆.»

²⁷ So mungooyi kuungi beni mu udia, na beni disiingi uyene, didia bioosi biba kaa ha, kwahele a ufuulu manduru mamu utuu umweese matsimi ma beni pasi.

²⁸ Ka so muutu leeli beni: «Nyama wu, wubaha mu bungori kwaa biteyi», a di dia nde pe, mu ndaa muutu wu waabisi we yo, na uhele umweese matsimi ma mutimi a nde pasi.

²⁹ Me a ndi mu uleele pe mu ndaa matsimi ma mutimi a we, ka mu ndaa matsimi ma mutimi a muutu wu leeli we yo. Mu yii, matsimi a muutu mukimi utuu pe ufuundusu me mu munda ma me ndi mu usa mu bunyanga boosi.

³⁰ So me mvutili matoondo kwaa Nziaambi mu ndaa ikuku kia biloo ki me ndi mu udia, muutu pe so mosi wuu utuu uleele me ndaa yimbi mu ndaa biloo bi me ndi mu uvutulu matoondo kwaa Nziaambi?

☆ 10:26 Mkg 24.1

³¹ Ni mu buu, so didiiri, so dinywiiri, so diyilii pasi ndaa, diyiluu mioosi mu ndaa buzitu ba Nziaambi.

³² A diba baka kwaa muutu so mosi pe, so kwaa Bayuudayo pe, so kwaa babahele bangooyi pe, so kwaa libuundu la Nziaambi pe.

³³ Didiaata weti bu me ndi mu udiaata! Me ndi mu usa mifuri mu uha kinyi kwaa boosi, mu mandaa moosi. Me a ndi mu usaa pe mbweeyili a me makulu, ka mbweeyili a baata babalayi, paa bo bayobuu.

11

¹ Diduku ifwaani kia me, weti bu me ndi mu uduku ifwaani kia Kristo.

Babaala na bakaasa nha kulu a Pfumu

² Me ndi mu ubili beni, munda ti beni dili mu ulibili moonyi mu me mu mataanga moosi. Na beni dili mu uduku bukulu ba me nahi kwaa beni.

³ Ka, me natooni ti beni diyaaba ndaa yi: Kristo li mutswe a pasi baala, mulumi li mutswe a mukari a nde, na Nziaambi li mutswe a Kristo.

⁴ Ninha, so baala fuyi mutswe a nde mu taanga di nde ali mu ukuundu, so a buu pe, mu taanga di nde ali mu ubili mandaa ma Nziaambi amweesi kwaa nde, nde a li mu uha Kristo buzitu pe, wuli mutswe a nde.

⁵ Ka so mukaasa a afuyi pe mutswe a nde mu taanga di nde ali mu ukuundu, so a buu pe, mu taanga di nde ali mu ubili mandaa ma Nziaambi amweesi kwaa nde, nde a li mu uha mulumi a nde buzitu pe, wuli mutswe a nde. Nde li weti mukaasa wubatebe naanga.

⁶ So mukaasa a fuyi pe mutswe a nde, nde aba ka utuu utebe naanga! Ka munda ti, yili tsionyi kwaa mukaasa mu utebe naanga, bubwe nde nde afuu mutswe.

⁷ Baala a li na tsata a ufuu mutswe pe, munda ti nde li ifwaani na buzitu ba Nziaambi. Ka mukaasa li ifwaani kia buzitu ba baala.

⁸ Mu ngwanya, a mu nyutu a mukaasa pe Nziaambi ayilii baala, ka mu nyutu a baala Nziaambi ayilii mukaasa.

⁹ Na Nziaambi a ayilii pe baala mu ndaa mukaasa, ka nde ayilii mukaasa mu ndaa baala[☆].

¹⁰ Ni mu buu, mu ndaa batumu ba Nziaambi, mukaasa li na muswa mu ufuu mutswe mu umweese iliimbi kia ukulu kwaa nde, nha kulu a mulumi a nde.

¹¹ Ka, mu idiingi kia bisi mu Pfumu, mukaasa utuu pe uba kwahale a baala, na baala ka utuu pe uba kwahale a mukaasa.

¹² Munda ti, weti bu Nziaambi ayilii mukaasa mu nyutu a baala, bumosi ka, baala li mu ubutuu mu mukaasa Ka dilibili moonyi ti, bioosi bili mu umata kwaa Nziaambi.

¹³ Dikengese beni bame: bwafwaana ti mukaasa anyaala ufuu mutswe a nde, mu taanga di nde ali mu ukuundu Nziaambi?

¹⁴ Tsi yo makulu a yili mu uyiisi pe beni ti, yili ndaa ya tsionyi kwaa baala mu uba na naanga dinda?

¹⁵ Ka bunu, yili likiinzi kwaa mukaasa mu uba na naanga dinda. Nziaambi ahi mukaasa naanga dinda mu ndaa ufuu nyutu a nde.

[☆] 11:9 Mba 1.26-27; Mba 2.18-23

¹⁶ Ka so muutu tooni ubwasa paa mu ndaa yii, nyaala nde ayiluu uyaaba ndaa yi: so mabuundu ma Nziaambi, so bisi bameme, a dili na mutindi mukimi wa usa pe.

Meese ma Pfumu

(Mataayi 26.26-29; Malako 14.22-25; Luka 22.15-20)

¹⁷ Bu me ndi mu udutu matswi ma beni mu mandaa ma me niyaabisa beni ma, me a nibili beni pe. Mundaa ti, makutunu ma beni a mali mu ubiti pe beni ku uyiluu mandaa mamabwe, ka mo mali mu ubiti beni mu uvulu uyiluu mandaa mamabi.

¹⁸ Ya kati a tsiomi, baleele me ti, mu taanga di beni dili mu ukukunu, uli na itaata nha kati a beni. Me siiri imiini hoolo mu ndaa yii.

¹⁹ Bwafwaana ti kabini yiba nha kati a beni, paa bayaaba babali balibweeye mu ngwanya.

²⁰ Ka mu taanga di beni dili mu ukukunu mu udia, utuu pe uta yo «Meese ma Pfumu».

²¹ Mu ngwanya, mu taanga di beni dili nha meese, pasi muutu li mu ubingili uholo biloo bia nde makulu. Babamosi bali na nzala, ka bunu, na bakimi bali mu ukolo mala.

²² Beni a dili na manzo pe, paa didia na unywa? So a buu pe, beni libuundu la Nziaambi diatoono umeengele, na umweese tsionyi kwaa babahele ubaa? Ima beni diatoono ti me leele beni? Me bili beni? Ngori, mu ngwanya, me a nibili beni mu ndaa yii pe!

²³ Mu ngwanya, mono nziisili yi me nayaki kwaa Pfumu na yi me tooni uha beni ni yi: Pfumu Yiisu, mu butsuu babamuyeelili, aholi lipa.

24 Na, nha mbisi a uvutulu matoondo kwaa Nzi-aambi, nde abukili lo na aleeli: «Yiinayi ni nyutu a me, yibahi mu beni. Diyiluu buu, mu ulibili moonyi mu me.»

25 Bumosi ka, nde aholi mbasa. Nha bisi a udia, nde aleeli: «Mbasa yiinayi ni lilasina lilinyatii, layilimi mu makila ma me. Pasi taanga di beni dikaanywa yo, diyiluu buu, mu ulibili moonyi mu me✧.»

26 Mu ngwanya, taanga dioosi di beni dikaadia lipa li, na bu beni dikaanywa mbasa yi, beni sa diyaabisa likwa la Pfumu, natee bu nde akaayiri.

27 Ni mu buu, muutu wu udia lipa la Pfumu, so wu unywa mbasa a nde kwahele ufwaana, siiri masumu mu nyutu na mu makili ma Pfumu.

28 Nyaala pasi muutu akwakengese mutimi a nde makulu, tswaamina udia lipa li, na unywa mbasa yi.

29 Mu ngwaanya, so muutu diiri lipa na nywi-iri mbasa kwahele a uyaaba itwaari kia nde na nyutu a Pfumu, nde holi pfuundisi nha yulu a nde makulu.

30 Ni mu buu, baata babalayi nha kati a beni bali babeeri na bahele na mifuri, na babamosi mu bo bamaakwa.

31 So bisi dibaandii mu ukwakengese mitimi mia bisi bame, bisi a dikaabwa pe ku tsini a tsieembili a Nziaambi.

32 Ka Pfumu li mu ufuundusu na usuungusu bisi, paa bisi dinyaala uholo tsieembili itwaari na baata ba tsi.

✧ 11:25 Luk 22.19-20; Pal 24.6-8; Yel 31.31-34

³³ Ni mu buu, baana ba nguu, mu taanga di beni dili mu ukukunu mu ndaa uholo Meese ma Pfumu, beni diafwaana ukebe bambaayi.

³⁴ So muutu li na nzala, nyaala adia ku nzo a nde, paa pfuundisi a Nziaambi yinyaala ubwa nha yulu a beni mu tso makutunu ma beni. Ka mu yatala mandaa makimi, me sa yiluu mo mu taanga di me kaayiri kwaa beni.

12

Bungori ba Muheebili wa Ngira

¹ Baana ba nguu, mu taanga di ditsuwani mu mandaa matala bungori ba Muheebili wa Ngira. Mundaa ti, me natoono ti beni diyaaba ngwanya mu yatala bungori baa.

² Beni diayaaba ti, mu taanga di beni diali keni bangooyi, bakibiti beni kwaa biteyi bili utsuu pe mu udiimbisi beni. Na beni a diakitundu pe.

³ Ni mu buu, me nileele beni ti, a uli na muutu so mosi pe wuli na Muheebili a Nziaambi, wu utuu uleele: «Yiisu aba wubasibi!» Na a uli na muutu so mosi pe wu utuu uleele: «Yiisu li Pfumu!», kwahele a ti Muheebili wa Ngira atumu nde.

⁴ Uli na mitindi mialaa mia bungori ba Muheebili, ka ndila Muheebili mosi li mu uha bo.

⁵ Uli na mitindi mialaa mia bisala, ka ndila Pfumu mosi dili mu usalila.

⁶ Uli na mitindi mialaa mia usalila, ka ndila Nziaambi mosi li mu usala mu bioosi na mu boosi.

⁷ Muheebili wa Ngira aha kwaa pasi muutu mu bisi, bungori ba ubaasila bangaa imiini boosi.

⁸ Muheebili li mu uha kwaa wunu, bungori ba utsuu mu buyeri, na kwaa mukimi, bungori ba utsuu mu nziaabili.

⁹ Muheebili me ndila mosi wuu, li mu uha imi-ini kwaa muutu mosi bungori, na kwaa muutu mukimi bungori ba lituu la ubeesele babeeri.

¹⁰ Muheebili li mu uha kwaa wunu lituu la uyiluu bimaanga, kwaa mukimi bungori ba ubili mandaa ma mumata kwaa Nziaambi. Nde li mu uha ka kwaa mukimi, lituu la usa lisoboso nha kati a miheebili mia pia na mia ngwanya. Kwaa wunu, nde li mu uha muswa mu utsuu mu ndimi dia mupili na mupili, na kwaa mukimi bungori ba ubiindili ndimi dii.

¹¹ Ni Muheebili me ndila mosi wuu, li mu uyiluu mandaa maa moosi. Nde li mu uha kwaa pasi muutu bungori ba nde, weti bu nde atoono.

Nyutu yayilimi mu binama bialaa

¹² Ee-e, Kristo afwaanina na nyutu yili na binama bialaa. So bu binama bii bili bialaa, bio bioosi, biavuutunu mu ndila nyutu mosi.

¹³ Na bisi boosi, Bayuudayo, basi Eleene, batee na baata bali bunyanga, babootii bisi mu uyiluu nyutu ndila mosi mu Muheebili wa Ngira ndila mosi. Na bisi boosi dianywiiri mu idia kia Muheebili me wuu.

¹⁴ Nyutu a muutu a yili mu uyilimi pe mu ndila inama imosi, ka mu binama bialaa.

¹⁵ So kuulu kia muutu ileeli: «Me a ndi wa me koo pe, mu yii, me a ndi pe inama kia nyutu.» Ka so bu kio ileeli buu, kio ni inama kia nyutu ikaaba.

¹⁶ Na so litswi utuu uleele: «Me a ndi wa me lisi pe, mu yii, me a ndi pe inama kia nyutu.» Ka so bu lo lileeli buu, lo ni inama kia nyutu likaaba.

¹⁷ Mbiiti nyutu a muutu yoosi ali ndila lisi, buni nde yakeni uyuu? Na mbiiti yo ali ndila litswi, buni nde yakeni uyuu tsulu?

¹⁸ Mu ngwanya, Nziaambi asuusi pasi inama kia nyutu nha mbuu a kio, weti bu nde atoono.

¹⁹ Mbiiti ali inama ndila imoosi, baata a bakeni pe uta yo «nyutu».

²⁰ Mu ngwanya, binama bili bialaa, ka nyutu yili ndila mosi.

²¹ Ni mu buu, lisi a lituu pe uleele kwaa koo: «Me a ndi na nzala a we pe!» Na mutswe ka utuu pe uleele kwaa miili: «Me a ndi na nzala beni pe!»

²² Ka bunu, binama bia nyutu bili mu umonuu ti biavulu udee, bili na ndutu.

²³ Ka bisi dili mu uvulu uha likiinzi mu binama ba nyutu, bi bisi ndili mu umono ti bio a bili na ndutu pe. Na biloo bili na tsonyi mu utsuu mu bio nha kulu a baata, bisi dili mu uvulu uha bio buzitu.

²⁴ Binama bili mu umonuu, a bili na nzala pe ti diyiluu uswee bio. Nziaambi bu ayiluu nyutu, nde asa ti bavulu uha likiinzi kwaa binama biavutuu mbisi.

²⁵ Ni mu buu, mu nyutu a uli na itaata pe. Ka binama bioosi bia nyutu bili mu usalisina.

²⁶ Mbiiti inama kia nyutu imosi ili mu umono pasi, binama bini bioosi ka bili mu umono pasi itwaari na kio. Mbiiti bamaaha buzitu kwaa inama imosi, bini bioosi bili mu uyaanga itwaari na kio.

²⁷ Ka beni dili nyutu a Kristo, na pasi nde mu beni li inama kia nyutu yii.

²⁸ Ni mu buu, mu tso libuundu, Nziaambi abi-aalisa mu muloongo watsiomi batumu ba Yiisu

Kristo, wamioolo, mibili mia Nziaambi, wamutata, bayiisi ba mandaa ma Nziaambi. Tumake, uli na babali mu uyiluu bimaanga, na babutuu ubeelese babeeri. Nha tsieelele, baata bali na bungori ba ubaasila, na ba utumu bambaayi, na ba utsuu mu ndimi.

²⁹ A boosi pe bali batumu ba Yiisu Kristo, bali mibili, na bali bayiisi. A boosi pe bali na lituu la uyiluu bimaanga.

³⁰ A boosi pe bali na bungori ba ubeelese babeeri, ba utsuu mu ndimi, na ba ubiindili ndimi dii.

³¹ Ni mu buu, dikwasaa bungori ba Muheebili bavulu ndutu.

Ka mu taanga di, me tooni umweese beni kuulu yili nha yulu a makuulu moosi.

13

Litoono

¹ Muutu weti me, utuu utsuu mandaa ma baata na ma batumu ba Nziaambi. Ka mbiiti nde a ali na litoono mu bambaayi pe, nde li weti nguungu yili mu uluusu kele, so a buu pe, ngoongi yili mu uluusu kele.

² Muutu utuu ubili mandaa mamumata kwaa Nziaambi. Nde utuu uba na nziaabili yoosi na ubahala matsweeyi moosi. Nde utuu uba na imiini ki ituu unaangila milaanda, ka mbiiti nde a ali na litoono pe, nde li muutu wa paamba.

³ Me utuu ukaba mbaayili a me yoosi kwaa bawele, na uha nyutu a me paa ti ba tsuu me ku mbaa, so me a ndi na litoono pe mu bambaayi, mandaa maa moosi mali ma ibuu.

⁴ Litoono ni kamini a mutimi, na lo ni libaasila mu bambaayi. Ka lo a lili pe musoyi, a lili na liwaa pe, na a lili ka na lizoo pe.

⁵ Litoono a lili mu umweese tsionyi kwaa baata pe, lo a lili na nyiingi pe, a lili na kesi pe, na a lili mu ukebe kooti pe.

⁶ Litoono a lili mu umono kinyi pe mu mandaa mamabi, lo lili mu uyaanga mu mandaa ma ngwanya.

⁷ Mu mataanga moosi, lo lili mu usa kolokolo mu mioosi. Lo lili mu ukebe imiini mu mioosi, lili mu usa ilimbisi mu mioosi, lo lili mu usa mukonono mu mioosi.

⁸ Litoono a lili na manini pe! Mbilili mbari yiwa, bungori ba utsuu mu ndimi mbari buwa ka, na nziaabili mbari yidiimbili.

⁹ Mu ngwanya, bisi a diayaaba pe mandaa moosi. Na ubili ku dili mu ubili, a yili yakuu pe.

¹⁰ Mu taanga di mandaa makuu makaayiri, mandaa mamahele ukuu sa madiimbili.

¹¹ Mu taanga di me nali keni mwaana a ngebe, me nakitsuu weti mwaana a ngebe, me nakit-simi weti mwaana a ngebe, na nakibahala weti mwaana a ngebe. Ka bu me ka muutu yu maaku-ulu, me maasiisi mandaa moosi ma bungebe.

¹² Mu taanga di, bisi dili mu umono ndila isisi kili dzimi-dzimi, weti kili mu limweenyi la tsi-kulu. Ka bunu, bisi sa dimono kwa na yaki-yaki. Mu taanga di, me a nayaaba pe mandaa ma Nziaambi moosi. Ka mbari, me sa yaaba mo moosi, weti bu Nziaambi nde makulu ayaaba me.

¹³ Mono, mandaa matata mamuhele uwa: imi-ini, ilimbisi na litoono. Ka ndaa yavulu bunene

mu mandaa matata ma, ni litoono.

14

Mutindi wa usalila bungori ba Muheebili wa Ngira

¹ Dikwa saa tsiomi mu utoono bambaayi ba beni. Diba na nzala yalaa mu mandaa matala Muheebili wa Ngira, na vulu-vulu bungori ba ubili.

² Wuli mu utsuu mu ndimi a li mu utsuu pe kwaa baata bakimi ka kwaa Nziaambi, munda ti, a uli na muutu so mosi pe wu utuu ubahala mandaa ma nde ali mu uleele. Mu lituu la Muheebili, nde li mu uyaabisa matsweeyi ma Nziaambi.

³ Ka wuli mu uyaabisa mandaa mali mumata kwaa Nziaambi, li mu utsuu kwaa baata mu tsuyili ya utuungu, mu ndaa uhamisa na uboondo bo.

⁴ Muutu wuli mu utsuu mu ndimi di baata bahele uyaaba, li mu uhamisa nde makulu. Ka muutu wuli mu ubili, li mu uhamisa libuundu loosi.

⁵ Me natoono ti beni boosi ditsuu mu ndimi. Ka me navulu utoono ti beni dibili mandaa ma Nziaambi. Mu ngwanya, wuli mu ubili avulu wuli mu utsuu mu ndimi. Utuu utsuu mu ndimi, ka tono uba na muutu wu utuu ubiindili munda maa paa ti mo ma hamisa libuundu loosi.

⁶ Ni mu buu baana ba nguu, me ni fuulu beni: mu taanga di me kaayiri kwaa beni, so me tsuuyi kwaa beni mu ndaa ya bumweenyi, ki ndaanda beni dibaa mu me? Yo a yi baasila beni pe Ka me nafwaana uyaabisa beni nziaabisi, na nziaabili, na mbilili yi mati kwa Nziaambi so a buu pe nziisili.

⁷ Diholani ifwaani kia bisihili bia mikuungu weti piipi. So miniingi a mili na lisoboso pe, buni butuu uyaaba mukuungu wubali mu usii mu piipi na wubali mu usii mu ngoombi?

⁸ Na so musii a mvura-mvuri a yuyisi pe muniingi a mvura-mvuri, ki lisodaare likaayilimi mu mudiingi?

⁹ Bumosi ka, buni baata butuu uyuu mandaa ma beni dili mu utsuu, so beni ditsuyi mu ndaa yi baata buhele uyuu? Beni sa ditsuu kwa paamba!

¹⁰ Uli na mandaa malaa nha tsini a toto, ka mo moosi mali na ndutu.

¹¹ Ni mu buu, ka so me a ndi mu utuu uyaaba pe ndaa yi bali mu utsuu, uli mu utsuu yo li mweenyi kwaa me, na me ka sa ba mweenyi kwaa nde.

¹² Ni nha, bu yili ti beni dili na nyooto mu ubaa mifuri mili mu uyiri mu Muheebili wa Ngira, diba baata baluulu mu bungori vulu-vulu bali mu ukulusu libuundu.

¹³ Ni mu buu, muutu wuli mu utsuu mu ndimi di baata bahele uyamba, aloombo kwaa Nziaambi, bungori ba ubiindili ndimi dii.

¹⁴ Ka so me ndi mu ukuundu mu ndimi di baata ba hele uyaaba, muheebili a me li mu ukuundu, ka mayele ma me a mali mu usala pe.

¹⁵ Ninha, buni me nisa? Me sa kuundu mu muheebili a me, ka me sa kuundu ka mu mayele ma me. Me sa yimbi mu muheebili, ka me sa yimbi ka mu mayele ma me.

¹⁶ Mu ngwanya, so we li mu uvutulu ma-toondo kwaa Nziaambi ndila mu muheebili a we, buni muutu wuli mu uyuu we mu tso libuundu, akaavutulu: «Ameni»? Mu ngwanya, nde a li mu

uyaaba pe ma we li mu uleele, munda ti we li mu utsuu mu ndimi.

¹⁷ Utuu uba ti likuundu la we la mvutili a matoondo lili ngo bubwe, ka lo a lili mu utuungu pe imiini kia bambaayi.

¹⁸ Me ndi mu uvutulu matoondo kwaa Nziaambi, munda ti me navulu beni boosi mu utsuu mu ndimi.

¹⁹ Ka nha kulu a libuundu lakukunu, me ndi mu umono ti yavulu: bubwe mu uleele bitoolo bitaana bi baata bu uyuu, mu ndaa uyiisi bakimi, nha mbuu ya uleele mafuundu kuumi (10 000) ma bitoolo mu ndimi.

²⁰ Baana ba nguu, a ditsimi pe weti baana ba bangebe. Diba baana ba bangebe nha kulu a mandaa mamabi, ka diba baana bababwe mu matsimi.

²¹ Basonuu mu Mikele: «Me sa salila mandaa ma baata ba bieenyi mu utsuu kwaa baata ba me. Me sa tsuu kwaa bo, mu minywa mia bieenyi. Ka so nayiluu buu, bo a bu uyuu me pe buleeli Pfumu.»

²² Ni mu buu, bungori ba utsuu mu ndimi ni iliimbi kia lituu la Nziaambi kwaa bangooyi, ka a kwaa bangaa imiini pe. Bumosi ka, bungori ba ubili mandaa ma Nziaambi buli iliimbi kwaa bangaa imiini, ka a kwaa bangooyi pe.

²³ Mbiiti libuundu loosi limaakukunu na boosi bali mu utsuu mu ndimi, na tumake, baata babahele uyiluu uyaaba mandaa ma Nziaambi, so a buu pe, bangooyi bakoti nha mbuu yi beni dili, bo sa baleele ti, beni dimaahayuu.

²⁴ Ka mbiiti beni boosi bali mu ubili, so mungooyi na so muutu wahele uyaaba mandaa ma Nziaambi, koti nha beni, nde sa abahala masumu

ma nde mu mandaa ma nde ali mu uyu. Nde sa ba mu ufuundusu mu ma ndaa ma nde ayuyi.

²⁵ Na matsimi masweeme ku tso mutimi a nde, sa mamonuu nha liyalila. Mu yii, nde sa abaan-dina na usuusu kiinzi nha tsini a toto, na sa abili Nziaambi bu akaaleele: «Mu ngwanya, Nziaambi li nha kati a beni!»

Bungeele mu libuundu

²⁶ Baana ba nguu, beni difwaana usa weti bu: Mu taanga di beni dili mu ukukunu munda likuundu, mosi mu beni utuu uyimbi mukuungu, mukimi utuu uyiisi ba mbaayi, mukimi utuu uyaabisa matsweeyi ma Nziaambi, mukimi utuu utsuu mu ndimi di baata ba hele uyaaba, na mukimi utuu ubiindili ndimi dii, moosi maa maba mu pamisi a libuundu.

²⁷ Mbiiti baata bali mu utsuu mu ndimi diba hele uyaaba, wa fwaana ti baata boolo so batata mu uyiluu buu, muutu muutu mu taanga dia nde. Na muutu afwaana ubiindili ma bo bali mu uleele.

²⁸ Mbiiti a kuli na muutu pe mu ubiindili ndimi dia bo, nyaala ti mosi mosi mu bo, awuru keke ku tso libuundu: nyaala nde atsuu ndila kwaa nde makulu na kwaa Nziaambi.

²⁹ Ka kwaa babali mu ubili, nyaala baata boolo so batata batsuu, na bakimi bakengese ma bo bali mu uleele.

³⁰ Ka so muutu mukimi wuli nhaa, bayi nzi-aabisi a Nziaambi, nyaala wa tsiomi wuli mu utsuu awuru.

³¹ Beni boosi, wunu nha mbisi a wunu, utuu ubili, paa boosi babaa nziisili na pamini.

³² Nyaala babali mu ubili, baba batumi ba muheebili wa mbilili wuli mu bo.

³³ Mundaa ti, Nziaambi a ali Nziaambi wa butsa-butsa pe, ka wa iyeenge.

Weti mu mabuundu moosi mangiri,

³⁴ nyaala bakaasa bawuru mu mamvuutini ma libuundu. Bo a bali na muswa mu utsuu pe. Weti buli mu uleele mikele mia Mooso, bo bafwaana ukuluu.

³⁵ Mbiiti bo na nzala a uyaaba ndaa, nyaala bo bafuulu kwaa balumi ba bo ku manzo. A bwafwaana pe kwaa mukaasa mu utsuu mu mamvuutini ma libuundu.

³⁶ Beni bu dili mu utsimi ti, mandaa ma Nziaambi kwaa beni mamata? So a buu pe, ndila kwaa beni mo matoori?

³⁷ So muutu tsimi ti nde li mu ubili, so a buu pe, nde li bungori ba Muheebili, nyaala nde asiingi ti, mandaa ma me ndi mu usonuu beni, mali tumini dia Pfumu.

³⁸ Ka so nde a siingi mo pe, Nziaambi ka a usiingi nde pe.

³⁹ Ni mu buu, baana ba nguu ba me, dikwasaa ubili mandaa ma Nziaambi, ka a dili pe mu utsuu mu ndimi.

⁴⁰ Ka ndila ti, diyiluu mioosi mu likiinzi na mu bungeele.

15

Tsimbilili a Kristo mu babakwa

¹ Baana ba nguu mu Kristo, me tooni ulibili beni moonyi mu Ndaa Yimbwe yi me nayaabisi kwaa beni. Ndaa yii, beni diayaki yo, na diayiluu unambita mu yo.

² Mu mo beni dili mu uyobuu so beni dihami mu usa imiini mu mandaa ma me na yiisi beni. So beni a diyilii buu pe, mu ibuu beni diasii imiini.

³ Nha kati a tsiomi, me nahi beni nziisili yibahi kwaa me: Kristo akwi mu ndaa masumu ma bisi, weti bwayaabisi Mabasonuu ma Ngira.

⁴ Bamusuusi mu ngili na nde asiimbii mu babakwa mu iluumbu kia bitata, weti bwayaabisi Mabasonuu ma Ngira.

⁵ Nde amonii kwaa Peetero, tumake kwaa batumu ba nde kuumi na boolo.

⁶ Tumake, nde amonii kwaa makama helape mataana (500) ma baana ba nguu ba nde babali ba kukunu mbuu mosi. Babalayi mu bo bakeni misii, ka babamosi bamaakwa.

⁷ Tumake, nde amonii kwaa Yaakobi, na kwaa batumu ba nde boosi.

⁸ Nha mbisi a umonuu kwaa bo boosi, nde amonii ka kwaa me, so bu me ndi weti mwaana wabutuu tswaamina a yimi liyele.

⁹ Mu ngwanya, me ndi tumu a Yiisu wayiluu uvutuu mbisi mu batumu ba nde boosi. Mu uyiluu umono, me a na kuu pe so hoolo ti bata me tumu a Yiisu, mu ndaa ti me na kwaamisa libuundu la Nziaambi.

¹⁰ Ka mu ndaa bweese ba Nziaambi, me ndi muutu wu me ndi. Bweese ba nde asa kwaa me a bali ba ibuu pe: mu ndaa ti, me nasala kwavulu batumu ba Yiisu boosi. Mu uyiluu umono, a me makulu pe ndi mu usala, ka bweese ba Nziaambi bali mu me.

¹¹ Mu yii, so yaba me, so yaba bo, maa ni mandaa ma bisi dili mu uyaabisa, maa ni mandaa ma beni diasii imiini mu mo.

Tsimbilili a babakwa

¹² Bisi dili mu uyaabisa ti Kristo asiimbuu mu babakwa. Ka mu ima babamosi mu beni bali mu uleele ti, babakwa a bakaasiimbuu pe?

¹³ Mbiiti babakwa a bakaasiimbuu pe, mu yii, Kristo ka a asiimbuu mu babakwa pe.

¹⁴ Na mbiiti Kristo a asiimbuu pe mu babakwa, bisi a dili na ndaa ya uyaabisa kwaa beni, na beni a dili na ndaa pe yi disa imiini mu yo.

¹⁵ Mbiiti ngwanya tsimbilili a babakwa yo pe, itooni uleele ti Nziaambi a siimbili Kristo mu babakwa pe. Mbiiti buu, bisi dili bambaangi ba Nziaambi ba pia. Mu yii, bisi diali bambaangi ba Nziaambi ba pia nha kulu a beni, munda ti bisi dialeeli ti nde asiimbili Kristo mu babakwa.

¹⁶ Mu ndaa ti, mbiiti babakwa a bali mu usiimbuu pe, Kristo ka a asiimbuu pe mu babakwa.

¹⁷ Na mbiiti Kristo a asiimbuu pe mu babakwa, imiini kia beni ili kia ibuu, na beni diki dialuulu mu masumu.

¹⁸ Yitooni uleele ka ti, boosi babakwa mu imiini mu Kristo, bali baata badiimbili.

¹⁹ So ilimbisi kia bisi mu Kristo ili ndila mu idiingi ki, mu yii, bisi dili baata bavulu baata boosi mu munyongi.

²⁰ Ka mu ngwanya, Kristo li wa tsiomi mu usiimbuu mu babakwa. Mu yii, nde amweesi ti boosi bamaakwa sa basiimbuu.

²¹ Mu ngwanya, weti bu likwa layiri mu muutu mosi, bumosi ka tsimbilili a babakwa yayiri mu muutu mosi✧.

²² Baata boosi bali mu ukwa, munda ti bo bannambita mu Aadami. Bumosi ka, boosi sa babaa

✧ 15:21 Lom 5.12-21

moonyi munda ti, bo banambita mu Kristo✠.

²³ Ka pasi muutu li na mbuu a nde: wa tsiomi mu boosi, ni Kristo wamaakwasiimbu, tumake babali bangaa Kristo, bakaasimbuu mu taanga di nde akaayiri avutuu.

²⁴ Nha kaayiri manini a taanga: Kristo sa afuusu litumu loosi, bipfumu bioosi na tuu dioosi dia miheebili mimibi, na nde sa avutulu ipfumu kwaa Nziaambi Taayi.

²⁵ Munda ti, Kristo afwaana utumu, natee bu Nziaambi akaasuusu mitaata mia Kristo nha tsini a miili mia Kristo✠.

²⁶ Mutaata wa tsieelele wu nde akaafuusu, ni likwa.

²⁷ Mu ngwanya, basonuu: «Nziaambi asuusi bioosi nha tsini a miili mia nde✠.» Ka ili na yaki-yaki ti, mu «bioosi» bi Nziaambi asuusu ku tsini a miili mia nde, Nziaambi nde makulu nde pe mu kati. Munda ti, nde ni wasuusu bioosi ku tsini a litumu la Kristo.

²⁸ Mu taanga di Nziaambi akaasuusu bioosi ku tsini a litumu la Mwaana, nde makulu Mwaana, sa aba ku tsini a litumu la Nziaambi, wasuusu bioosi ku tsini a litumu la Mwaana. Mu yii, Nziaambi sa atumu nha yulu a bioosi mu iteesi kiakuu.

²⁹ Dibwatsimi ka mu baata babali mu uholo libootuu mu ndaa baata babakwa: ima bo bali mu usaa ubaa? Mbiiti ngwanya babakwa a bali mu usiimbuu pe, ahuli na ndanda pe kwa baata mu uholo libootuu nha mbuu a babakwa.

³⁰ Na bisi bame, mu ima dili mu ubaasuusanga idiingi kia bisi, nha peembi a likwa taanga dioosi?

³¹ Baana ba nguu, pasi iluumbu idiingi kia me ili nha peembi a likwa. Ka uli ngwanya ti, me ndi na kinyi mu beni mu itwaari kia beni na Yiisu Kristo Pfumu a bisi.

³² Ki ndaanda me nakeebaa mu udwaana na banyama ba musiti ku ngaanda a Efeso, mbiiti ali ndila mu mandaa ma imuutu? Mbiiti babakwa a bali mu usiimbuu pe, ninhā, weti bu bali mu uleele, «didiaanani na dinywanani, mundaā ti nhangwaali sa dikwaanani✧!»

³³ Disa mayele: «binduu bibibi bili mu ubiiyisi ndiaatili yimbwe.»

³⁴ Diyiri avutuu mu matsimi mamabwe, weti bwasuungunu, na dinyaala ubwa sa masumu. Mu ngwanya, baata bakimi nha kati a beni a ba yaaba Nziaambi pe, na me ndi mu uleele beni paa beni dimono tsionyi.

Nyutu a baata babasiimbuu mu babakwa

³⁵ Ka muutu utuu ufuulu: «Buni babakwa bali mu usiimbuu? Ki nyutu bo bakaaba na yo?»

³⁶ We ali na mayele pe! Mu taanga di we li mu ukunu libutu, lo lili mu uha moonyo kwa muti so lo likwiiri.

³⁷ Iloo ki we li mu ukunu ili libutu la paamba. Lo utuu uba libutu la bele, so a buu pe, libutu likimi. We ali mu ukunu pe muti, ka we li mu ukunu libutu likaamene.

³⁸ Nha mbisi, Nziaambi li mu umenese libutu mu uba muti, na nde li mu ukulusu nde, weti bu nde atoono. Pasi libutu na muti a nde.

³⁹ Biyiluu bioosi bili mu uwuumunu a bili na nyutu mosi pe: nyutu ya baata kimi, ya banyama kimi, ya banyunyi kimi, na ya batswi ka kimi.

⁴⁰ Uli ka na manyutu ma ku yula na manyutu ma nha tsi. Ka manyutu ma ku yula mali na buzitu ba mo, na manyutu ma nha tsi ka mali na buzitu ba mo.

⁴¹ Nyanga yili na liyalila la nde, tsuungi ka li na liyalila la nde, na bambwelele a bali ka naliyalila li mosi pe. Ka pasi bambwelele li na liyalila la nde.

⁴² Sa buba ka buu mu taanga di babakwa bakaasiimbuu. Mu taanga di bali mu udii nyutu, yo yili mu ubolo; mu taanga di yo yili mu usiimbuu mu babakwa, yo utuu pe ubwabolo.

⁴³ Mu taanga di bali mu udii nyutu, yo yili yadee na yahele a mifuri. Ka mu taanga di yo yikaasiimbuu mu babakwa, yo sa iba ya buzitu na mifuri.

⁴⁴ Mu taanga di bali mu udii yo, yo yili nyutu ya imuutu. Ka nha yo ikaasiimbuu mu babakwa, yo sa yiba nyutu ya muheebili. Mu ngwanya, uli na nyutu ya imuutu, na uli ka na nyutu ya muheebili.

⁴⁵ Mu ngwanya, Mabasonuu ma Ngira mali mu uleele: «Muutu watsiomi, Aadami, abayi moonyi✧.» Ka Aadami watsieelele aluulu mu Muheebili wuli mu uha moonyi.

⁴⁶ A nyutu ya Muheebili pe yili mu ukwayiri tsiomi, ka nyutu ya imuutu. Nyutu ya Muheebili yili mu uyiri nha mbisi.

⁴⁷ Nziaambi ayilii muutu wa tsiomi mu toto. Ka muutu wa boolo amatii ku mayula.

⁴⁸ Baata ba nha tsini a toto bafwaanina na muutu wubayiluu mu toto. Ka baata ba ku mayula bafwaanina na muutu wamati ku mayula.

⁴⁹ Weti bu bisi diafwaanina wubayiluu mu toto, bumosi ka bisi sa difwaanina wamati ku mayula.

✧ 15:45 Mba 2.7

Mbiingili yatsieelele

⁵⁰ Baana ba nguu, dimono mandaa ma me natoono uleele beni: Manyutu ma bisi na musugni na makila utuu pe ukoto mu ipfumu kia Nziaambi, na biloo bili mu ukwa utuu pe ukot ku mbuu yili biloo bi uhele ukwa.

⁵¹ Me niyaabisa beni miatsweeyi ma Nziaambi: A bisi boosi pe dikwa. Ka itsundu-a-tsundu, bisi boosi sa dikituu

⁵² mu mbala mosi, nha bakaasii turumbeete ya tsieelele. Mundaa ti, nha bakaasii yo, babakwa sa basiimbuu mu uhele ubwakwa, na bisi sa dikituu.

⁵³ Mu ngwanya, nyutu yili mu ubolo yafwaana ukituu mu uba nyutu yi ihele ubwabolo. Na nyutu yili mu ukwa yafwaana ukituu mu uba nyutu yi ihele ubwakwa.

⁵⁴ Nyutu yili mu ubolo sa yikituu nyutu yiyihele ubolo, na nha nyutu yili mu ukwa sa yikituu nyutu yiyihele ukwa. Mu taanga dii, mandaa Maba-sonuu ma sa muyilimi:

«Likwa bamaamaasa. Mbiingili yimaakuu!✧»

⁵⁵ Likwa, mbiingili a we kuni ili?

«Likwa, lituu la we la udusu kuni lili?✧»

⁵⁶ Likwa labaa lituu la udusu mu masumu, na masumu mabaa mifuri mu ndaa mikele.

⁵⁷ Ka divutulani matoondo kwaa Nziaambi nde wuli mu uha bisi mbiingili mu Pfumu a bisi Yiisu Kristo!

⁵⁸ Ni mu buu baana ba nguu ba me ba litoono, dihama na dihanina. Dibaahama taanga dioosi mu usa isala kia Pfumu. Mundaa ti, beni diayaaba

ti, mapasi ma beni dili mu umono, mu itwaari na Pfumu, a muba pe ma ibuu.

16

Utolo bungori mu ndaa libuundu la ku Yeruselemi

¹ Mu taanga di, nyaala ditsuwani mu tolili a bungori mu ndaa bangaa imiini ku ngaanda ya Yeruselemi. Diduku tumini di me naha kwaa mabuundu ma ku ngaanda ya Ngalatia.

² Pasi limiingi, muutu muutu mu beni asuusu nha peembi mu nzo a nde, bi nde uswee, weti buli mbayili a nde, paa dihele ukebe nziriri a me, mu ukukuu mboongo.

³ Mu taanga di me kaayiri, me sa tsinduu baata ba beni dikaasoolo, na mikaanda mia tumini, mu ubiti bungori ba beni ku Ngaanda a Yeruselemi.

⁴ Mbiiti bwafwaana ti me ka me yene, me sa yene itwaari na bo.

Minhana mia Pawuli

⁵ Me sa yiri kwaa beni, nha mbisi a uyene ku itinini kia Masedwane, munda ti me sa labuu ku itinini kii.

⁶ Me sa diaala mwaana taanga holo kwaa beni, helape me sa labisa taanga dia kioori dioosi kuu. Munda ti, beni sa dibaasila me mu udukusu midieenge mia me.

⁷ Me a natoono umono beni ndila mu taanga di ka yoo. Me ndi na ilimbisi kia udiaala mwaana biluumbu bia laa na beni, so Pfumu tooni.

⁸ Ka me ndi na tsimi ya udiaala ku ngaanda a Efeso natee mu iluumbu kia Pentekoti.

⁹ Kuu kuulu yili bwaasi mu usala isala ki inene kia Nziaambi, so bu yili ti mitaata mili mialaa.

¹⁰ Mbiiti Timoteo yiri kwaa beni, diyaka nde bubwe, munda ti nde ka li mu usa isala kia Pfumu weti me.

¹¹ Muutu so mosi pe wu umeengele nde! Ka dibaasila nde paa adukusu midieenge mia nde mu iyeenge, paa ayiri avutuu kwaa me. Me ndi mu ukebe nde itwaari na baana ba nguu.

¹² Ka mu yatala mwaana nguu a bisi Apolo, me ndi mu ubaahamisanga nde taanga dioosi mu uyiri kwaa beni itwaari na baana ba nguu bakimi. Ka nde a li na nzala mu uyiluu bu pe mu taanga di. Ka nde sa ayiri mu taanga di nde akaaba pwaasi.

Tumini diatsieelele na mabwee matsieelele

¹³ Diba likanda, dikangama mu imiini, diba na ibaala, diba na mifuri.

¹⁴ Diyiluu mioosi mu litoono.

¹⁵ Beni diayaaba Estefana na likaanda la nde. Beni diayaaba ti mu itinini kia Akayi, bo bali batsiomi mu ukiingili mayele, na bo ba baasili bangaa imiini kwalaa. Ni mu buu, me niloombo kwaa beni baana ba nguu:

¹⁶ Ditumumu kwaa baata ba pili yii, na kwaa baata bali mu usala itwaari na bo.

¹⁷ Me ndi na kinyi mu nziriri a Estefana, Fortunatusi na Akayikusi. Munda ti bo babaasila me nha mbuu a beni, nha beni diali bo pe.

¹⁸ Na bo bahamisi muwuumu a me, weti bu bo bayilii kwaa beni bame. Dikaayaaba bwa ubili baata ba pili yii!

¹⁹ Mabuundu ma itini kia Asia maheeri beni mabwee. Akila na Pirisile, itwaari na libuundu lili

mu ukukunu ku nzo a bo, batsindii beni mabwee
ma bo ma litoono, mu Pfumu wuli mu uvuutu bisi.

²⁰ Baana ba nguu boosi bali nha baheeri beni
mabwee.

Dibiyisini mu unyumbutusunu bana mu bana,
weti baana ba imiini.

²¹ Me Pawuli ndi mu usonuu mandaa ma
muduku ma, mu koo kia me makulu: Mabwee ma
beni!

²² So muutu atoono Pfumu pe, nyaala aba wuba-
sibi!

Maranata! Pfumu a bisi li mu uyiri!

²³ Nyaala bweese ba Pfumu Yiisu baba na beni!

²⁴ Me natoono beni boosi, mabwee mu itwaari
na Yiisu Kristo.

New Testament in the Yaka language (Congo-Brazzaville)

The New Testament in the Yaka language of the Congo

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ivatan (Yaka)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 May 2025 from source files dated 3 May 2025

3b876d40-c02b-5fa1-8385-1b3b9a90b6ec